

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 .
Pe 1 lună . 2 .

Nrul de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDAȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrise nu se ina-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Să ne întoarcem la cele sfinte!

De Ioan Russu Șirianu.

»Tribuna« dela 4 Septembrie a publicat scrisoarea d-lui C. Alimănișteanu, deputat în camera României, inginer și mare proprietar, care dăruiește 5000 lei pentru înființarea Institutului biblic românesc.

Insuși dl Alimănișteanu scrie: »Actul acesta poate să surprindă pe câțiva dintre cunoscuții mei, cari, știindu-mă cu o cultură pozitivă, se așteptau poate ca în altă parte să pun eu adevărata pârgie de ridicare a neamului meu«...

E, într'adevăr, lucru rar, în România nici nu s'a mai pomenit, ca un învățat ca dl Alimănișteanu, inginer care de vreme îndelungată se îndeletnicește cu scoaterea bogăției din rărunchii pământului, căutând să îmbogățească țara prin descoperirea a cât mai multe locuri petrolifere, să vină și să scoată spada și bani mulți să jertfească — pentru tipărirea și răspândirea bibliei.

D-sa mărturisește: »nu poate fi punct de plecare mai binecuvântat pentru însuflețirea, scoaterea din întunec și mântuirea de cele rele a unui popor, ca Biblia, noul testament mai ales«.

Stăruie deci ca biblia să fie pusă în mâna fiecărui, »pentru că — zice — nu cunosc pe lume o altă operă mai dumnezeiește întocmită pentru a cioplî firea omenească și a pregăti sufletele ursite de soarte să trăiască în ciopoare și în cărduri din ce în ce mai numeroase, mai înghesuite și la un loc pe acest pământ, — să le îmbie, dar, la o mai trainică solidaritate socială... Pentru că, în sfârșit, nu cunosc o altă alegere de învățături și pilde, care, ca sistem filozofic, să fie ridicat la o civilizație așa de înaltă un număr așa de mare de suflete din starea de sălbăticie în care zăceau, și deci, care să fi dat dovadă unui așa de puternic imbold de înălțare a oamenilor, ca învățăturile lui Hristos, din Biblia Noului Testament«.

Nici un bătrân slugitor la altarul Domnului n'ar putea scrie cu mai multă căldură și convingere despre istoria sfântă, de cum scrie tinerul învățat român dela Românești.

Intr'adevăr, așa e. Nu știința înaltă, ci moravurile bune înalță popoarele. Poate cineva să știe socoti îndepărtarea dela pământ a tuturor stelelor de pe cer, dacă nu crede în Dumnezeu, dacă în viața sa de toate zilele nu se călăuzește potrivit pildeilor date de marele Mântuitor, puțin bine va putea s'aducă familiei sale și neamului din care face parte, și chiar sieși.

A înlesni răspândirea cărții care cuprinde cele mai înalte învățături creștinești, zicem, și noi, că este o pornire vrednică de toată lauda, subscriem și noi și mărturisim cu dl Alimănișteanu: »O carte, dar, cu atâtea blagoslovite și minunate însușiri, din nenorocire însă, cunoscută din scoarță în scoarță

de foarte puțini dintre ai neamului nostru, trebuie să se găsească, nu numai în palate, ci până și în cele mai sărăcicioase cocioabe, poreclite case românești; fiindcă în paginile ei vom putea afla mai ușor decât ori unde, dela cei mai mari până la cei mai mici, mijloacele și calea pentru a ne înfrâna ambițiile, a ne împlânzi patimile și a ne uni într'un gând și într'o simțire cât mai mulți din neamul nostru, în deosebitele împrejurări, mai ușoare ori mai grele, ale vieții noastre, ca oameni și popor«.

Ne simțim îndemnați a lauda cu atât mai ales stăruințele d-lui Alimănișteanu, cu cât d-sa nu se gândește numai la frații din România, ci la românii de pretutindeni: da adică bani pentru înființarea unui Institut Biblic așa cum și l-a închipuit în mintea sa preotul Const. Morariu din Bucovina. E vorba, dar, de un așezământ pentru toți românii! Lucru nu numai de folos, dar grabnic. Pentru că dacă a fost cu puțință, astă primăvară, în România o răscoală, în care țărani s'au dat la fapte de înjositoare și crude selbătăcii, răscoală, în care s'a dovedit că preoții n'au avut trecerea înaintea poporului, ba unii au luat parte la prădăciuni, încât ministrul dreptății nu s'a simțit îndemnat să roage pe M. Sa a i se face și de ei milă, ci preoții și învățorii amestecați în răscoală sunt și azi în temniță, — apoi primejdii suntem și noi! Să ne gândim a-nume, că ori cât de buni preoți am avea, munca acestora va fi mult îngreunată când în viitor vor avea în sat nu învățatori puși sub stăpânirea vlădicilor români, ci tot mai mult se va spori numărul învățătorilor de stat (unguri, jidovi și câte lăpădături toate, cari o să și de silința cel mult să ne învețe copiii ungurește, dar în ce privește credința în Dumnezeu, împărtășesc părerea stăpânirii, care, se știe, zice că omul poate trăi și fără credință.

Cine nu înțelege, că în astfel de împrejurări, munca preoților noștri ar fi mult ajutată, având ei de unde să împartă printre popor biblia.

Dacă dl Alimănișteanu — cu drept cuvânt — crede că prin răspândirea bibliei între țărani din România s'ar mai risipi întunecul și s'ar ajunge astfel mântuirea de cele rele, tot așa, suntem în drept să ne așteptăm și noi, că răspândită între țărani noștri, cetirea istoriei sfinte ne-ar uni într'un gând și într'o simțire pe câți mai mulți din neamul nostru, făcând astfel din noi o oștire nebiruită în luptele grele ce purtăm. O, mai ales noi, cari trăim sub oblăduire străină, în viața cărora arginții lui Iuda pot face atâtea rușine, jale și pierzare, mai ales noi să ne întărim cu învățături luate din sfânta scriptură. Să ne întoarcem la cele sfinte, la sinul bisericii, pe care lumea noastră cârmuire o prigonește pe toate cărările.

Biserica ne-a fost scut veacuri d'arândul și strămoșii ne-au păstrat curate obiceiurile și senine simțirile numai pentru că afară de

ceaslov, psaltire și biblie nu cunoșteau alte cărți. De când s'au răspândit învățăturile de tot felul și să crezi numai în ce vezi, moravurile s'au stricat și în măsură ce se împuținează credincioșii dela biserică, sporesc fărădelegile de tot felul. Când preotul n'are cui predica, folosul îl trage cărșmarul din sat. Iar casa din care lipsește biblia și o bună foaie românească, adăpost poate s'ajungă tuturor rătăcirilor!

Iată de ce bucuria noastră e mare, văzând că un bărbat luminat la minte și cald la inimă, bogat și cu multe și bune legături în Țara Românească, gând și-a pus să ajute ca în fiecare casă românească să fie o biblie. Englezii, poporul cel mai bogat și mai luminat din lume și în moravurile cele mai curate, se știe: petrec Duminecile și sărbătorile, bogați și săraci, cetind sfânta scriptură ori cântând psalmii.

Noi?

În cele mai multe locuri, umplem virturile (și prin urmare, pungile atâtor lifte).

Fie ca fapta dlui Alimănișteanu să însemneze începutul unei îndreptări, pe toată linia, printre românii de pretutindeni!

Biserica maghiară greco-orientală.

La proxima ședință a congregației comitatului Arad se va discuta chestia înființării bisericii greco-orientale maghiare. Autoritățile comitatului nostru adecă au primit rescriptul comitatului Csongrád, care se adresează parlamentului, ca să aducă lege privitoare la organizarea bisericii naționale greco-orientale, sub conducerea unei episcopii. Adresa face amintire și de o metropolie maghiară gr.-or. independentă.

Măria Sa Burdia, care promitea în scrisoarea sa către grăniceri, că despre situația politică își va da seamă înaintea lor cu graiu viu, a făcut acest lucru alaltăieri la Orșova, după cum am luat notă în nrul nostru de ieri. Marele român și binefăcător al grănicerilor a ridicat guvernul în slavă, laudându-i activitatea cea spornică: legea lui Apponyi, care vrea să ne șteargă pe noi românii de pe fața pământului; legea lui Darányi, care face pe servitorii vite în mâinile marilor proprietari de latifundii; legea lui Kossuth, care nu vrea să știe de drepturile de limbă ale croaților. S'a declarat de un mare aderent al guvernului, care e cel mai mare dușman al nostru. Și cu toate acestea, nu e nime altul român mai bun și binefăcător mai mare al grănicerilor, decât Măria Sa Burdia!

Transacțiunea. O informație recentă din Viena afirmă, că tratativele în chestia transacțiunii se vor relua la Viena, iar nu la Budapesta. Se va discuta și chestia băncei și a cvotei.

Interview cu dr. Vasile Lucaciu.

Dr. Vasile Lucaciu, interviewat de un redactor al ziarului vienez »Reichspost«, a făcut următoarele declarații asupra coaliției maghiare :

Alegătorii văd deslușit că actuala lege electorală nu mai poate fi menținută. De aceea, în toată Ungaria se dorește introducerea dreptului electoral universal, egal, direct și secret — în chipul ca fiecare comună să fie loc de alegere. Insuș guvernul și toate partidele maghiare recunosc necesitatea introducerii votului universal. Dar majoritatea partidelor maghiare nu o consideră aceasta ca un drept în general omenesc și cetățenesc și de aceea caută o astfel de formulă ca în aparență și cu numele să se introducă votul universal; în realitate însă se voește a se ocoli principiul fundamental al dreptului electoral universal și a face acest drept, și mai mult de cum e cazul chiar acum accesibil exclusiv rasei maghiare — eventual să formeze cercurile în așa fel ca în majoritatea acelor alegătorii maghiari să fie în număr covârșitor.

E foarte necesar ca lumea cultă străină și presa ei să urmărească cu cea mai mare atenție procedura bărbaților de stat maghiari; aceasta e cu atât mai necesar, cu cât până acum șovinștii maghiari, ca niște adevărați scamatori, au știut să pozeze în fața străinătății ca cei dintâi liberali și stegari ai principiilor liberale. În realitate însă, ei sunt în patrie cei mai mari tirani față de cetățenii nemaghiari și cei mai odioși atentatori încontra ori cărei libertăți politice a tuturor acelor cari sunt de altă limbă.

Ei cer dela rege garanții constituționale, pe când ei zilnic calcă în picioare legea și dreptul. Așa s'a petrecut și în ultimele alegeri dela Bocșa, Nagy-Károly și Beiuș.

Baza ori cărui guvern constituțional trebuie să fie libertatea alegerilor. Dacă nu este aceasta, unde e constituția, reprezentanța poporului, din care trebuie să iasă guvernul? *Cu actualul sistem electoral s'ar putea alege în Ungaria toate pașcelele turcești.*

Mijloacele artificiale se înțeleg, firește: guvernul actual are în adevăr în țară o situație ce nu se poate menține de loc pentru totdeauna.

Grație suveranului, el conduce guvernul și face mereu alegătorilor nemulțumiri, noi promisiuni, pe cari n'are grijă să le țină. Dar tocmai sistemul acesta al lipsei de scrupul convinge țara pe zi ce trece tot mai mult, că actualii deținători ai puterii urmează un joc fals, și pe când în fața

alegătorilor lor înșelați poartă mereu în gură »independența« și »principiile dela 48« — în realitate guvernează pe baza dela 67, nu fiindcă o iubesc pe aceasta, ci fiindcă doresc să și păstreze puterea ce e în folosul lor propriu.

Partidul kossuthist a mers așa de departe încât numără în coaliție destui dușmani.

Conflictul cu croații face situația și mai rea.

*

Cu un cuvânt relele regimului kossuthist se văd și din punct de vedere politic. Dela ce partid din toată Europa vrea stăpânirea aceasta să dobândească stimă?

Dela frați.

Din Bucovina.

— Corespondență particulară a »Tribunei«. —

† **Dr. Vasile Găina.** Învățatul profesor al facultății de teologie din Cernăuț dr. Vasile Găina nu mai este între cei vii. O știre mai dureroasă nu ne putea sosi din mult încercata Bucovina. Piscurile cărunte de zăpadă veșnică ale Carpaților nu au fost în stare să oprească vestea tristă, care a trebuit să pătrundă până la noi, ca împreună cu încercații frați din Bucovina să jelim moarte celui mai savant bărbat de științe din Bucovina, a celui mai pătrunzător teolog român.

Moartea nemiloasă a rupt firul vieții sale, scumpă pentru biserica și neamul nostru românesc tocmai atunci, când ca profesor universitar a ajuns supremul onor, ce i-l-a putut da această viață trecătoare, alegându-l universitatea din Cernăuț de rector magnific al ei pentru anul școlar ce începe în 1 Octombrie n. v.

Privirile tuturor erau ațintite spre el, dela care se aștepta o activitate atât de rodnică, atât de folositoare pentru neamul său din momentul când a fost investit cu noua demnitate.

Aceste visuri ale fraților bucovineni — deci și ale noastre — s'au risipit. Momentele de bucurie s'au strămutat în durere, și jale adâncă a cuprins inimile tuturor.

Vocea lui blândă, atrăgătoare și cumințe nu o vom mai auzi în adunările naționale, în biserică și de pe catedră. Ochii lui scânteitori și pătrunzători în cari se reglîndeau durerile și viitorul mai bun al unui popor s'au închis pentru totdeauna. Peana lui care brăzda cu pricepere și înțelepciune agrul înțelenit al științei teologice, odhneste acum. Un stăpân ca dr. Găina sunt sigur că nu va mai căpăta.

Ce a fost dr. Găina pentru biserica și neamul său o știu toți, cari l-au cunoscut în persoană sau după activitatea sa națională și literară. Pentru cei cari nu au avut fericire să-l cunoască îi fixez în liniamente biografia, care e însă numai o iconă palidă a vieții sale. Pagina, ce îi va consacra istoria națională și culturală a Bucovinei va povesti cu mult mai multe.

S'a născut în comuna Măzănăești, districtul Gurahumor în 1868 din părinți economi. Studiile gimnaziale le-a urmat la gimnaziul din Suceava. Trecu apoi în toamna anului 1887 la facultatea teologică din Cernăuț. În Iulie 1903 e promovat *sub auspiciis imperatoris* de doctor în sf. teologie.

Trei ani și-a continuat apoi studiile de dogmatică la universitățile din Viena, Berlin, Bonn, Athena, călătorind prin Germania, Belgia, Holanda, Anglia, Italia, România, Ungaria, Grecia și Turcia. Se abilitază, în 1896 la facultatea teologică din Cernăuț, iar în 1898 se hirotonoște. În 1899 e numit profesor extraordinar din dogmatică și filozofia creștină, iar anul 1904 li aduce și numirea de profesor ordinar. În anul 1905/06 a fost ales decan al facultății teologice, iar în 26 Iunie a. c. a fost ales cu unanimitate rector al Universității de acolo.

Lucrările sale, cari i-au deschis porțile facultății din Cernăuț și cari i-au câștigat un loc de frunte între teologii ortodoksi sunt următoarele :

1. Un »Discurs de inaugurare la începerea prelegerilor din teologia dogmatică«. (Candela 1896 a. XV.)
 2. »Theorie der Offenbarung« (Czernowitz 1898)
 3. Teoria revelațiunii (Cernăuț 1899).
 4. Universalitatea, ființa și originea religiunii (Cernăuț 1899).
 5. Argumentul cosmologic și fizico-teologic sau teleologic pentru existența lui Dumnezeu, cu o introducere despre argumentele pentru existența lui Dumnezeu în genere. (Cernăuț 1901).
 6. Buddhizmul și creștinismul (Cernăuț 1901) și în fine
 7. Admisibilitatea căsătoriei a doua a preoților din punct de vedere dogmatic, canonic și practic (Cernăuț 1907).
 8. Biografia arhiepiscopului și mitropolitului dr. Silvestru Morariu Andreievici (Cernăuț 1907).
 9. Biografia arhiepiscopului și mitropolitului dr. Vladimir de Repta (Cernăuț 1907).
- Pe lângă aceste lucrări mai are în manuscris manualul din »Teologia fundamentala sau Apologetică, ce l propune ascultătorilor săi, precum și recenziuni și articole de critică tipărite în »Candela« și alte reviste, apoi articole politice în »Ga-

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Și Bismarck? . . .

De François Copée.

Reîntorcându-mă din Ungaria în 1855, m'am oprit două zile la München, pe care nu-l cunoșteam. Francez — recunoscut îndată, că d'abia puteam să leg o sută de cuvinte germane — simțiam o neplăcere de a mă opri într-o țară inimică și de aceea urcat la Viena în Express-Orient, iau hotărârea să nu părăsesc locul din Sleeping până la Paris. Dar, Rembradt și Rubens din pinacoteca Münchenului mi-se lăudase în așa chip, că trecui peste desgustul meu și mă opii puțin în capitala Bavariei.

Iată în rezumat cele două impresii pe care le-am adus: muzeele sunt minunate și berea e delicioasă.

Am admirat multe capod'opere și-am gollit câteva halbe de bere. Eră pela sfârșitul lui August într-o vreme călduroasă. Mureai de sete. Obosit de umblat prin galerii, dinaintea tablourilor prețioase și a marmurelor venerabile de Egina, mă infundai în prima seară a sosirei, în berăria L... unde se bea o bere delicioasă și unde ascultai un concert execrabil de instrumente de aramă.

Mi-amintesc de acolo un amănunt caraghios și caracteristic. Deasupra șefului de orhestră, drept în fața tuturor consumatorilor, eră o tablă albă, enormă, cu această inscripțiune în litere negre: »Pissoarul este în fundul grădinei«. Și vin acolo familii alcătuite din femei și copii, dar această grosolanie nu supără pe nimeni. Naivitatea necioplită e câte-odată prea respingătoare.

Dealmintreni Münchenul mi-a făcut efectul unui loc de plictiseală. Portarul hotelului în care locuiam îmi propuse distracțiunea inocentă de a vizita interiorul unei statui colosale care e la porțile orașului. Englezii nu se scutesc de a face această mică ascensiune. S'ar părea că din capul statuei »Germania« ai o vedere superbă, dar această îmbiere m'a lăsat rece. Nu sunt deloc din numărul acelor turiști, care cred că nu cunosc lacul Majore dacă n'au stat cât de puțin în enorul nas de bronz al lui Carol Boromeul.

Din cele patruzecișopt de ore, pe care le-am petrecut la München, câteva din ele le-am pierdut, hoinărind tăcut și singur pe strade. La fiecare pas întâlneam soldați în tunici albastre și cu căști pe cap. Știam că atunci când saxonii și würtembergezii adoptară prin ordin după războiul din 1870 uniformă prusiană, singurii bavarzii ca răsplată a serviciilor excepționale aduse în timpul campaniei, fură autorizați să și păstreze ținuta lor specială. Acești oameni grosolani în tunici albastre îmi aminteau incendiul din Bazeilles și cele mai cumplite dezastre ale noastre. O! Doamne! Și nu făceau nici decum încântătoare plimbarea mea pe stradă. O fotografie din vitrina unei librării, mă opri deodată cu o palpitantă dureroasă de inimă. E cel din urmă portret al prințului Bismarck.

Să nu uităm că aceasta se petrecea în ...85, când cei trei bătrâni cu căști și gloriificați cu lauri, Wilhelm, Moltke, Bismarck apăsau așa de greu asupra Europei și când acest din urmă, cancelarul de fier, era sufletul, gândirea și geniul triumviratului.

Portretul lui îmi produse o senzație teribilă.

Fondatorul unității germane sta pe un scaun în grădină între doi mari câini danezi. Imbrăcat cu o haină lungă, cu cascheta de ordonanță pe ceafă și infundată până la urechi, sta cu capul în sus, cu mâinile rezemate în șolduri, într-o atitudine înfiorătoare de liniște și de autoritate. Lățimea feței, ochii fieși și rotunzi, mustățile groase și lăsate în jos, îi da o asemănare evidentă cu cei doi câini, cu cele două dobitoace de luptă, nemișcate ca și el și împietrite pe labele dinainte, unul la dreapta și altul la stânga lui.

Acest portret nu era decât imaginea unui vechiu om de stat și a câinilor săi favoriți; dar era peste puțină să nu vezi în asta o alegorie uimitoare a forței, un fel de idol, de zeu nemilos, însoțit de doi monștri, servitorii săi, cu cari formează prin asemănare o misterioasă trinitate și amandoi gata să se repeadă la cel mai mic semn și să execute ordinele sale de război și de mână. În adevăr era ceva frumos.

N'am uitat niciodată acest portret al lui Bismarck. Mă gândeam adeseori la el, iar în zilele acestea din urmă când Franța aclamă pe trimișii țarului, el s'a zugrăvit în mintea mea cu o intensitate extraordinară.

Ei bine! Principe! Ce spui? Îmi inchipuesc astăzi că sunt unul din acei reporteri, pe care nu-l disprețuiești de a-l primi în cabinetul tău, căci ești un modern cu toți cei 78 de ani pe care-i ai. Nu ignorezi puterea de temut a presei și știi să o cruți. Dealminteri excelezi în interview și toți admira cu ce elocință scurtă, cu ce aspră și crudă rațiune, cu ce ironie mușcătoare judeci evenimentele și lucrurile.

Să vorbim deci puțin.

Prigonirile se țin lanț.

(*) După toate probabilitățile, Avram In-dreica n'are să-și termine cele 13 luni de temniță în Seghedin, la cât a fost osândit în două procese ale »Tribunei«, și alți camarazi de luptă au să ajungă și ei acolo.

Ieri tribunalul din Oradea-mare a pus adecă sub acuză (*ceeace de regulă însemnează — temniță și amendă*) pe redactorul nostru responsabil Ioan N. Iova, iar pe Vineri judele de instrucție al aceluiaș tribunal a citat pe dl Iova să fie ascultat în alt proces de presă, intentat pentru două articole apărute în »Tribuna«.

Cine ar mai putea să obiectioneze că guvernul național nu-și face datoria, că Andrassy nu veghiază cu aceeaș grijă ca toți predecesorii săi asupra patriei primejduite de — agitatorii valahi.

De faptul că ajungem la o curte cu jurați, compusă din cetățeni, cari nu ne cunosc limba, nu's de o confesiune cu noi și cu atât mai puțin de o credință politică, nu ne plângem. Peste asta am trecut de mult... Sunt douăzeci de ani, de când chestia aceasta a fost pusă în discuție, la curtea cu jurați din Cluj, de maestrul și nestorul nostru Ioan Slavici. S'a ales și el cu — un an de temniță, iar lucrurile merg înainte.

Avem însă de obiectonat altceva: suntem dați în grija procurorului și pentru lucruri pe cari nu le-am scris! Ieri tribunalul din Oradea-mare a pus sub acuză pe redactorul nostru responsabil pentru adresa de felicitare și încurajare trimisă deputatului Alexandru Vaida din partea coloniei vieneze. Vre-o sută români, dintre cari mulți *supuși ungari*, gata în orice moment a lua responsabilitatea pentru cele ce scriu și subscriu, au trimis adresa publicată de noi. Nici unul dintre ei n'a fost însă chemat la procuror, ci acesta își dă o nobilă trudă să ne încurce numai pe noi în proces.

Lucru, care nu ne miră de altfel. Când am întemeiat »Tribuna«, am știut că de procese vom avea parte. Și oricât ne-am ferit să nu apăsăm cu condeiul, știm că dacă procurorul vrea, ne găsește pricină, iar odată ajunși înaintea curții cu jurați, scăparea ar trece drept a opta minune din lume.

Ceeace nu ne poate de altfel împiedeca să stăruim asupra *nouei tendențe* ce se manifestă la procuratură: dl procuror din Oradea vrea să ne amuțească până și când e vorba să ne manifestăm *bucuria*. »Népszava« scria mai alaltăieri, că a se plânge de nedreptatea ce i-se face, ba chiar a se revoltă contra mișeliei, are drept ori și cine, în toate țările din lume... Presa maghiară nici acest drept nu ni-l recunoaște (a dovedit cu prilejul măcelului dela Pánade!), procuratura ni-l dispută deasemeni...

Prea bine: dar nici accente de mulțumire, nici o vorbă de încurajare? Atunci să se decreteze, că nu mai e voie să scriem decât cel mult despre lipsa de ploaie!

Ș'apoi prea e lată: procurorul are curajul să aducă afacerea Vaida înaintea curții cu jurați? Ei bine, primim. Vom rugă chiar azi, pe dl *dr. Ioan Vaida* avocat, să prepare *dânsul materialul*, să fie el însuși apărătorul redactorului nostru luat la țintă pentru că »Tribuna« a susținut cu

toată puterea lupta bărbătească dusă în parlament de Alexandru Vaida.

Dacă guvernul în loc să se geneze de celece a tolerat (ori poate chiar pus la cale) să se comită în cameră contra lui Vaida, vrea să țină încă la suprafață chestia, ducând o la curtea cu jurați, bine! Noi n'avem motiv de a ne da îndărăt. Dincontră, o să profităm de ocazie, pentru a mai scoate în relief mișelia ce s'a comis, mișelie pe care partidele maghiare socot s'o înmormânteze în comisia de imunitate.

Orice prigonire, trebuie să se întoarcă încontra prigonitorului!

Transacțiunea. Se anunță din Viena, că miniștrii austriaci vor călători la Budapesta în 10 l. c. pentru a relua și a încheia tratativele în chestia transacțiunii. Ei intenționează să petreacă în capitala Ungariei 4—5 zile.

Dela congresul sârbesc. Alaltăieri s'a deschis din nou congresul sârbesc la Carloviț din partea episcopului Zmejanovici. Intre altele s'a desbătut procesul în cauza mănăstirilor, intentat din partea I. P. S. Sale metropolitului Ioan *Mețianu* din Sibiu.

Reconstruirea cabinetului austriac. De când fața parlamentului austriac s'a schimbat în urma alegerilor pe baza sufragiului universal, este actuală chestia reconstruirii cabinetului. Cu deosebire partidul socialist creștin, ca cel mai mare în cameră, are dreptul să fie reprezentat în guvern. Ministrul *Marchat* și a și dat abdicerea, Maj. Sa însă nu i-a primit-o, căci se evită criza ministerială înainte de-a se termina încheierea transacțiunii.

Slovacii pentru votul univesral. Partidul popular slovacesc a convocat adunări de popor în Zsolna și Pojon. La aceste adunări deputatul *Hodzsa* va vorbi despre dreptul sufragiului universal.

Răzbunări mizerabile.

»Nagyváradi Ujság« dela 3 Sept. scrie la loc de frunte:

»E tocmai o săptămână, că la Beiuș s'au pornit valorile electorale; lupta ce s'a pornit însă cu atâta vehemență pentru mandat, nu s'a sfârșit încă, câtuși de puțin.

»Infrângerea rușinoasă nu-l lasă pe guvern să aibă conștiința liniștită. S'a pornit deci de sus reacțiunea: *presiunea, terorismul și prigonirea oficioasă!*

»Ne sosește deodată din vre-o 20 comune — *locuite de români* — știrea, că autoritățile nu permit valahilor cari au votat pentru Lucaciu să-și treere grânele secerate. Se provoacă la nu știm ce regulament învechit, pe care până acum nu l-au aplicat, ci numai acum trebuie pus în vigoare, *pentru că nu puterea guvernului a învins la alegerea din săptămâna trecută.*«

Dupăce spune că românii au reclamat prin avocatul lor dr. I. Ciordaș la vicespan, termină:

»Corespondentul nostru ne mai anunță, că agenții provocatori ai guvernului tot n'au încetat încă să arunce printre popor sămânța urei dintre maghiari și români.

Bătăile și incendiările sunt la ordinea zilei... Stări de minune sunt astea!«

Ce trebuie să fie, când un ziar ungu-resc scrie astfel?!

Lașitatea.

Cea mai mare vitejie e să fi în toate împrejurările stăpân pe tine însuși și să faci numai ceeace tu însuși crezi, că e bine a face.

Nu e om cu mintea întreagă celce zice, că e laș trecătorul, care se dă la o parte când îi iese un câne turbat în cale, ori că e laș neguțătorul, care își dă fără discuțiune marfa când, la mijloc de codru des, îi iese în cale tâlharul înarmat cu hamjere la brâu și cu pistoale încărcate: bărbăția și-o areți când n'ai încotro și când ai nădejde de izbândă. Așa numai din supărare și la un noroc numai smintitul își pune vieța în primejdie.

Nu mai încape nici o îndoială, că niște smintiți oameni, ce și-au pierdut sărita, au fost sătenii, cari s'au răscolat astăprimăvară în România și că viteji n'au fost nici oștenii, cari au tras cu tunurile în ei. Li-s'a iertat unora păcatul, fiindcă desnădăjduirea îi scosese din minți, și li-s'au adus altora laude fiindcă sub stăpânirea spaimii și-au făcut datoria supunându-se comandai: viteji au fost însă numai ceice și-au păstrat bunul cumpăt.

Viteaz, mare viteaz, viteazul, cu care trebuie să ne mândrim și pe care nu avem să-l uităm, a fost căpitanul, care mai nainte de a comanda »foc« a ieșit el singur și a înaintat cu pieptul desvălit spre mulțimea cuprinsă de mânie, ca s'o înduplece cu vorbe și să-i potolească mânia. Lacrămile au să ne năvălească în ochi când ne aducem aminte de nobila biruință, pe care a reputat-o el când a văzut, că oamenii și-au venit în fire și s'au risipit.

Aceasta a fost fapta de adevărată vitejie omenească.

Greșit-a dar celce în o clipă de amărăciune altfel legitimă a scăpat vorba, că e o lașitate ca un întreg popor să sufere ceeace suferă românii din regatul ungar.

Lași infami au fost ostașii înarmați, care la Pánade s'au năpustit asupra bieților de români nearmați, și e peste putință să nu fi cuprins de adâncă indignațiune în fața unei asemenea fapte. Nu ca români, nu ca coreligionari și frați de sânge, ci ca oameni suntem cuprinși de viuă repulsiune față cu acei oșteni desbrăcați de firea omenească, de care se rușinează țara și neamul, din care fac parte.

O lume întreagă simte această repulsiune, noi însă nu avem să facem pe poporul maghiar vinovat de fapta lor, ci avem să-l plângem pentru că trebuie să tolereze asemenea oameni în mijlocul lui; cu atât mai puțin avem să ne căim, că românii își păstrează bunul cumpăt, care e virtutea cea mare a neamului nostru.

Când vede asemenea fapte, românul adevărat își face cruce și-și caută de drum.

Alegerea lui Lucaciu.

Iată ce scrie »Die Zeit«:

Chestiunea naționalităților (din Ungaria) a jucat un rol important în alegerea din cercul Beiușului, pe care partidul independenței l-a pierdut în folosul naționalităților.

Alegerea, în care cunoscutul agitator român Vasile Lucaciu a învins cu mare majoritate pe

candidatul partidului independenței, a dovedit puterea cuceritoare a propagandei, pe care deputații naționalităților o fac cu o stăruință neobosită, și neputința partidelor maghiare față de această agitație, în ținuturile locuite de nemaghiari.

E drept că partidul independenței a săvârșit o greșală, nepunând în fața lui Lucaciu, pe care, în ochii românilor, îl împresoră gloriola coroanei de martir, o personalitate distinsă, ci pe un om cu totul necunoscut în district, un om care n'are acolo legături și care a trebuit să-și fecruteze partidul cu ajutorul corteșilor din Budapesta.

Dar chiar dacă un om cu faimă bună ar fi susținut lupta cu Lucaciu și partidul kossuthist ar fi fost organizat mai bine, decum a fost de astădată 48-istii, cu greu ar fi putut face ceva, deoarece e de neîgăduit că agitatorii naționalităților au o influență uriașă asupra compatrioților lor și-i conduc cum vreau.

Primejdia, ce residă aci pentru unguirism, va crește încă atunci când se va introduce în Ungaria votul universal, și de aceea e natural dacă cercurile conducătoare se îngrijesc de unele garanții în contra izbândei partidului naționalităților.

Pierderea mandatului (din partea unguirilor) dela Beiuș, mandat ce are importanță mai cu seamă în comitatul Bihorului, fiindcă acolo au încă teren destul de tare partizanii fostului sistem, e nu numai un dezastru pentru partidul independenței, ci și o slăbire a ideii de stat maghiar, și de aceea, nu fără temeiul unii deputați din partidul kossuthist reproșează acestuia, că n'a cruțat partidul și maghiarismul de această înfrângere.

Dealtminte, alegerea aceasta nu e decât un simptom al marelui rău ce-l prezintă chestia naționalităților pentru Ungaria. Guvernul își va da toate silințele spre a stărpi din temelii răul acesta.

Din comitatul Solnoc-Dobâca.

Viață românească în comitat. — Petreceri de vară. — Adunarea despărțământului »Astrei«. — Z. Bârsan în Dej. Corul teologilor din Gherla.

Comitatul Solnoc-Dobâca e unul dintre cele mai românești comitate ale Transilvaniei. Populațiunea română întrece cifra de 90 procente. Și cu toate acestea puține semne de viață nu am putut să dăm până acuma.

Alegerile dela Ileanda-Mare, și Lăpușul-unguresc au trezit din somn pe ceice veșnic erau obișnuți a sta în pasivitate. Înțeleg pasivitatea strictă, care consta în a nu face nimic. Acestei pasivități avem de a-i mulțumi împrejurarea, că aici la noi acasă, în vatra și moșia noastră eram considerați de un popor osîndit la iobăgie, la supunere oarbă îngâmfării și șovinismului nemeșilor demoralizați ai rasei maghiare.

Nu pot să nu o spun aici pe față, că e chiar rușine, ca într'un comitat cu peste 90 procente români, să nu avem nici măcar un pretor sau subpretor român la administrație. Administrația comitatului e în mâna nemeșilor scăpătați, a unor oameni, cărora nu numai cultura socială și științifică, dar și minimul în ale simțului de drept și echitate le lipsește. Din norocire avem în fruntea comitatului un viceșpan, care puțin seamănă cu frații lui de rasă și delimbă. Se vede a fi om mai moderat și mai cuminte, decât Nagy György și Hock János.

Aceasta este partea slabă a noastră. O organizare sistematică trebuie să ne reformeze întreagă administrația. În 7 cercuri politice, pline de trântori numiți solgăbirai, avem drept cel puțin la jumătate din posturile plătite din sudoarea noastră. Sedria orfanală, oficiile comitatense sunt ale noastre în mare parte, dacă ne punem pe muncă. Deci organizație.

Alegerile incununate de succes dela Ileanda-mare au imprăștiat un bogat izvor de rază încurajatoare peste comitat. Deputatul dr. Mihali e omul poporului, care merită încrederea alegătorilor săi.

Prezența lui la adunări, la petreceri de vară, la conferințe preoțești și învățătoarești naște o în-suflețire și îmbărbătare de nedescris.

Și dânsul știe să-și facă datoria unui tată al poporului. Iată însămnătatea alegerii dela Ileanda-mare.

La alegerea din urmă din Lăpușul-unguresc dr. Lucaciu a căzut. A fost cam rușinos lucru pentru cei slabi de inger din cercul Lăpușului. Dar și aici am profitat ceva. Poporul acum e conștiu de demnitatea sa. Cei rătăciți cu rușine își mărturisesc păcatul și o eventuală altă alegere cu siguranță o să ducă la izbândă.

În Dej, în capitala comitatului, inteligența română e foarte bine reprezentată. Ne lipsește însă și aici organizația. O casină, o muncă, mai intensivă a despărțământului »Astrei«, un loc de convenire, petreceri, conveniri sociale ar da mult avânt cauzei românești din Dej. La gimnaziul de stat din loc 35 proc. a elevilor sunt români. O masă a studenților ar fi de mare folos. Banca »Someșana« ar putea lua exemplul dela »Economi« din Cluj și ușor ar putea da viață acestei instituțiuni binefăcătoare.

Petrecerile de vară pentru cei din comitatul nostru au o îndoită însemnătate. Sunt singurele ocaziuni în decursul unui an, când inteligența noastră respirată poate să convină la sfat și mângâiere. Aici cel puțin suntem singuri și nu ne vedem încunjurați de străini, cari într'un joc sau cântec românesc văd periclitată întreagă seminția lui Arpád.

Becleanul, Reteagul, Lăpușul-unguresc, Ciachi-Gârboul sunt locuri, unde în tot anul se adună un public frumos la petrecerile de vară. În anul acesta a excelat între toate Ciachi-Gârboul, unde marele succes al petrecerii este a se mulțumi prezenței doamnei dr. Mihali ca patroneasă și a dlui deputat ca patron.

Doamna dr. Mihali e un tip de româncă în-suflețită pentru cauza noastră. Cultura ei înaltă, ținuta hotărâtă și impunătoare, afabilitatea, cu care știe să câștige iubirea și stima publicului, în scurt timp au făcut-o regina comitatului nostru. La petrecerea din Ciachi-Gârbou doamna dr. Mihali a ținut o vorbire, în care a zis, că »la năcaz, ca și la bucurie, va alerga totdeauna în mijlocul poporului și se va împărtași de durerile și de bucuriile lui deopotrivă«. Aici nu mai trebuie comentat.

Pe 28 August n. a fost anunțată adunarea despărțământului »Astrei« în Dej. Un public imens se adunase căci seara aveă să urmeze reprezentarea lui Z. Bârsan și concertul teologilor din Gherla.

Ședința despărțământului s'a ținut la 4 ore p. m. Comisia pentru înscrierea de membri noi și încassarea taxelor în timp de 10 minute a adunat suma de 1000 coroane. Frumos succes material. Am auzit însă din multe părți exprimându-se dorința, ca comitetul central din Sibiu în munca sa culturală să fie cu mai multă considerație la provincie și să dea despărțământelor anumite sume, peste cari acestea să poată dispune în caz de lipsă. Centralizarea instituțiilor culturale în Sibiu și desconsiderarea totală a lipselor culturale ale despărțământelor nu e prea binevăzută.

Comitetul despărțământului »Solnoc-Dobâca« anul acesta a dezvoltat puțină activitate. Ar fi timpul suprem să se desvâlească odată motivele acestei amorțeli.

Seara la 8 Bârsan cu trupa sa și corpul teologilor pe scenă. Public imens. Costume frumoase. Floarea românismului din aceste părți adunată în sala comitatului. O sărbătoare națională, ca și care din anul 1882 în Dej nu s'a mai văzut.

Reprezentarea lui Z. Bârsan a constat din următoarele piese: »Un prietin«, comedie; »Capriciul unui tată« comedie și »Furtuna casnică« comedie.

Domnul și doamna Bârsan au făcut culturai românești prin debutul lor în Dej un serviciu neprețuit. Suntem într'un oraș expus zilnicelor șicanări și atacuri, venite din partea străinilor.

Publicul a fost încântat de teatrul românesc, de arta română. Mulți din public nu vor fi văzut până atunci niciodată artiști români pe scenă. La revedere domnule și doamnă Bârsan, la revedere!!

Corul teologilor din Gherla, care a concertat cu această ocaziune s'a dovedit de o trupă bine disciplinată, care întrece marginile artei de diletanți. O ceată de tineri zdraveni, niște melodii drăguțe, voci plăcute și mișcătoare... au stors admirația publicului. Doinele solistului Petru Viman au fost de toată frumuseța. Străinii, cari au fost de față, s'au depărtat cu impresia, că »bizony, ezek az oláhok még sem vadak« (zău valahii acesteia totuși nu-s sălbatici).

Gherla ne-a făcut de astă-dată mare cinste. Și aceasta o înregistram cu o îndestulare deosebită.

Vine dansul. Hai frate, ce mai româncuțe frumușele. Să le mănâci cu ochii. Comitetului încă în invitații a rugat damele să se prezinte în costume naționale. S'au și prezentat astfel. La cadrul a trebuit să se facă 3 colcane. Joc și veselie până dimineața la 7. Impresii bune, inimi pline de speranța unui viitor mai bun al cauzei românești din comitatul Solnoc-Dobâca.

La revedere în Bistrița, la adunarea »Astrei«.

Lio.

Un strașnic om!...

Di Birăuț își înscrisese până acum numele în cartea neamului când cu fraza sa celebră: »Iar eu rîd în pumni!« Este adică singurul tipograf și proprietar de tipografie român, care a practicat politica să fie și naționalist și omul guvernului unguuresc. Și cu Burdea și cu partidul național!

Opinia publică românească a condamnat însă cu asprime această duplicitate. Eram deci cu toții în drept să ne așteptăm, că în viitor celce fusese subvenționatul guvernului unguuresc, să stea modest d'oparte, când vorba e de viața publică românească.

La cele scrise de noi, iată cum răspunde însă proprietarul tipografiei »Poporul Român«:

Onorată Redacție!

Rog publicarea următorului scurt răspuns:

Am prezidat adunarea pomenită de V-voastră în nrul de Duminecă, pentru că am fost rugat de muncitorii români din Budapesta. Am prezidat pentru că am consimțit cu tendința adunării. *Combat nu numai fărădelegile și volnicile guvernului unguuresc, ci și aceluși românesc, care expulzează din țară muncitorii români de aici, cari cu drag s'au dus la »frații de dincolo«, și acăror păcat a fost că și-au împlinit cea mai elementară datorie de muncitori și s'au solidarizat în caz de grevă cu tovarășii lor de muncă.*

Nu mai vorbesc de muncitorii născuți acolo așa zis străini, cari și-au împlinit datoria față de stat, făcând armata și plătind dare, etc. Nici într'un stat nu se întâmplă ca astfel de oameni să fie expulzați ca străini. Mai rău ca în Rusia!

Dacă D-voastră retăceți ceea ce să petrece în România »iiberă« e treaba D-voastră. Nu puteți însă opri pe nimeni ca să și manifesteze simțmintele în direcția care vrea.

Se impune însă o întrebare, On. Redacție, care cred, nu ar fi bine dacă ar pune-o pressa socialistă de aici:

Cum se poate, că o gazetă care mereu se laudă cu prietenia față de muncitori, o gazetă care combate cu vehemență volnicile săvârșite de guvernul unguuresc față de organizațiile socialiste; o gazetă care pledează pentru prietenia și asocierea cu socialiștii: *nu află nici un cuvânt de re aprobare, când aceleași volnicii, aceleași călcări de lege, aceleași nedreptăți le săvârșește — guvernul românesc.*

Mulțumesc pentru publicare și semnez cu stimă:

D. Birăuțiu,

proprietarul tipografiei »Pop. Român«.

Care va să zică celce fusese și naționalist și guvernamental, d'aci încolo are să ni-se prezinte într'o nouă ipostasă: *combatând nu numai fărădelegile guvernului unguuresc, ci și pe ale guvernului românesc!*

Negreșit, e liber s-o facă.

Trebuie să constatăm însă marea inconștientă politică și lipsa de cunoaștere a lucrurilor, când pune pe aceeaș treaptă guvernul maghiar cu cel din România; când vorbește de »muncitorii români din Budapesta« cari sar în apărarea cizmarului grec Anagnoste și decretează punerea la cale, în presa străină, a unei campanii încontra României, și vede o virtute în solidaritatea cu niște zurbagii străini cari au nesocotit legile Țării Românești!

Cât privește lecția pe care-și permite să ne-o adreseze în chestia atitudinii noastre față de România, zicând că *retăcem*, nepublicând calomniile debitate de alianța izraelită la adresa României și imputându-ne, că n'avem simpatie pentru de-

zeta Bucovinei» și alte ziare românești de pretutindeni.

Aceste puține date le spun cetitorilor, cine a fost dr. Găina. Sămânța sămănată de el la facultatea din Cernăuș încolțește deja. Ideile propagate de dânsul au o mulțime de aderenți. Aceștia îl vor păstra cu sfințenie memoria și și vor aduce pururea aminte de idealul lor dr. Găina.

Iar cununa lacrimilor ferbinți ce se împletește pe mormântul proaspăt sunt dovadă că numele dr. V. Găina, va trăi în veci. C. Frasin.

Din România.

Congresul de petrol. În vederea congresului internațional de petrol se fac mari pregătiri la universitate.

Atât la intrarea principală a universității, pe cele două scări și sus pe marele coridor sunt așternute covoare frumoase de culoare bordo și verde închis.

În fundul intrării principale a universității, între cele două scări de piatră cari urcă sus, a fost instalat un mare tablou pictat, reprezentând o sondă în erupție, iar sus având inscripția: »Troisième congrès international du pétrole«.

Până acum au sosit mai mulți congresiști străini, între cari: D. F. Lucas, cunoscutul miliardar american, care a descoperit și pus în valoare terenurile petrolifere din Texas. Domnii Androssoff, profesor de geologie, și Charitckhoff, director de laborator, din Rusia. Dl Cronquist, delegatul Suediei.

Au mai sosit încă câțiva francezi și ruși cari nu se înscriseră până azi la biroul congresului.

Dl prof. Mrazec va ține, mâine după amiază la universitate, conferința sa privitoare la terenurile petrolifere ce vor fi vizitate. Prima excursiune se va face joi, pe Valea Prahovei, la care vor lua parte cel mult 70 persoane. Membrii congresului vor trebui să poarte o insignă pe care și o pot procura dela casă în schimbul sumei de 2 lei.

Direcțiunea congresului va aduce din străinătate mai mulți stenografi cari vor stenografa desbaterile.

În același timp dl președinte A. Saligni a instituit un birou al presei, dirijat de dl inginer Tănăsescu, care va da orice amănunte atât presei cât și congresiștilor.

Oficiul telegrafo-poștal dela Senat, dirijat de dl Voișel, va marca scrisorile cu o ștampilă specială, cu inscripția »Congresul internațional de petrol, București«.

Expoziția de petrol și de obiecte în legătură

cu industria petrolului, — organizată în vederea congresului ce se va deschide zilele acestea, — e instalată în parcul Filaret, în parterul pavilionului regal, în aripa dreaptă, unde se afla anul trecut expoziția ministrului de lucrări publice.

Felicitări lui dr. Vasile Lucaciu.

Alba-Iulia. Din biruința prin Tine a neamului, ne saltă inima în plăcere. Dumnezeu să Te țină! — Ioan și Aurel Pipoș, profesori; Ioan Muntean, avocat.

Orade. Inimile noastre tinere saltă de bucurie pentru izbânda strălucită! Falnicul erou al națiunii îl felicităm! — Tinerii din Orade. Zigre junior, dr. Marta, Babi, Vékony, dr. Mangra, dr. Boros, Aurel Zigre, Popa.

Tășad. Vă gratulez la succes! La mulți ani să trăiți spre fala noastră! — Fulep.

Șomcuta-mare. Felicităm și admirăm pe alegeții conștii de drepturile lor! Trăiască reprezentantul tuturor luptătorilor dr. Lucaciu și alegeții săi! — Românii din Șomcuta.

Caransebeș. Trimitem și noi salutările noastre bravului popor și felicitările noastre aprigului luptător dr. Lucaciu! — Dr. Ciurdar, Tataru, contabil; Iefta Lujă, proprietar; Petru (nedesc.) propr., Iosif Bălan, (nedesc.), Adrian Diaconovich și încă 3 iscăliți nedescifrabile.

Slănic. În entuziasmul bucuriei în care sunteți serbat de întreaga suflare românească Vă felicit în numele locuitorilor Slănicului! — Căpitan Nedelcovici.

București. Toate fericirile din partea mea și a neamului (indescifrabil).

Brașov. Românii din Brașov Vă felicită, dorind ca și în viitor să călăuzești cu succes poporul român spre înălțarea lui și spre binele patriei! — Iuon Lengher, avocat.

Turocz-szt.-Márton. Megváltásához fogadj a őszinte üdvözlésnek. Să trăiască! A tótok névében: Mudron Pál.

Sibiu. Salutând reinvierea Bihorului și izbânda steagului fericirii giranți pentru dreptate! — Ivan, Cristea, Leményi, Lupaș, Moga, Enescu, Borcia, Mureșan, Vancu, I. Borcia, (indesc.), Comșa, Câmpean, Sințion, Benescu, Stefan Popoviciu, (indesc.), Tăslăuanu, (indesc.).

Ce cugești despre ceea ce s'a petrecut de opt ani? Nu vreau să întreb despre ceea ce ai suferit personal. Orgoliul tău Principe ar refuza să răspundă. Și cu toate acestea, când acela pe care obișnuiești să-l consideri, ca pe un copil plecat, ca pe un elev supus te-a gonit cu atâta nerecunoștință, n'ai știut cum să-ți ascunzi furia. Ea era umană, legitimă, de acord și plângerea ar fi fost nedemnă de tine. N'ai întârziat însfârșit de a-ți recăpăta firea și de a te învalui într-o liniște disprețuitoare. O bucurie intimă și profundă îți rămânea intactă. Această Germanie pe care tu, cel mai mare dintre germani, ai făcut-o, a fost întotdeauna cea dintâi și cea mai puternică în Europa. Ea se înalță energic și sus între cei doi aliați ai săi ca și tine între cei doi câini ai tăi. Și această Franță, pe care ai zdrobit-o de 23 de ani, părea că se micșorează în fie care zi uitând de trecut, fiind prada tuturor neînțelegerilor și sfâșiindu-se cu propriile sale mâini.

Ei bine Excelență toate acestea s'au schimbat. Franța are amici acum, iar fiii ei sunt indisolubil uniți prin sentimentul patriotismului. Un suveran nobil și pașnic a înțeles aceasta. El s'a aliat cu ea și de aici înainte acest om e stăpân și arbitru în vechea lume. Ce zici de aceasta? Aide, caută unul din acele cuvinte crude, unul din acele sarcasme sângeroase, al căror secret numai Tu îl cunoști.

Principe de Bismarck, ne urăști? Ce zic? Tu ai contra noastră ura unui întreg trecut istoric, a unei rase întregi. Lui Jules Favre, care după căderea imperiului te-a întrebat la Ferrières: »Cui voești să-i faci război?« Tu ai răspuns:

»Lui Ludovic al XIV«. Nu-ți imput aceasta. Pentru înălțarea patriei Tale, îți trebuia scoborirea Franței. Aceasta e vechea politică, care trebuie să se uite într-o zi, dar care a fost până astăzi politica tuturor conducătorilor de popoare și care v'a reușit de minune. Ne urăști și numai cugetând la această ură, pot ca să ghicesc turbarea și durerea care trebuie să-ți sfășie inima.

Pe cine învinuiești de această lovitură de basculă? Pe elevul Tău imprudent și fanfaron? Dar nu urmează el învățăturile Tale? Ai mai multă grijă decât el pentru dorința de pace a Germaniei? Nu ești ca și el pentru armamentele ruinătoare, pentru amenințarea constantă și alianța a trei contra unuia? Nu, Tu ai — sunt sigur de aceasta — sufletul mai înalt, spiritul mai filozofic. De altminteri ești în vârsta în care omul se reculege și judecă. Și dacă este așa cum cred, Principe, noi suntem răzbunași.

Poate că în aceste zile de toamnă așa de sumbre în nord, plimbându-Te prin parcul singuratic al castelului Tău și privind cum cad în juru-ți foile ruginite ale stejarilor, poate că Te întrebi cu multă neliniște în suflet, dacă ai avut dreptate odinioară, ca abuzând de victorie să fi așa de neimblânzit și să mutilezi Franța învinsă, cum făceau despoții antici ai Asiei cu sclavii lor din războiu. Poate că tresărind de un fior pe care nu l-ai simțit niciodată să Te gândești că forța călcând dreptul ajunge cu vremea un scandal de neiertat și că în lumea aceasta există câteodată și justiție. Și poate că-ți vei repeta încet cuvântul unui om, pe care trebuie să-l urăști

Din străinătate.

Mare ciocnire în Maroc. Trupele franceze, sub conducerea generalului Drude, au atacat Duminecă, 1 I. c., cu multă vehementă trupele marocane. Au intrat în foc nu numai infanteriștii, ci și călăreții, iar dintre tunuri 12 au început să bombardeze pe adversari. Francezii au avut seara la ciasurile 7 dintre infanteriști patru, iar dintre călăreți mai mulți răniți. Căpitanul de artilerie Massanet a fost rănit îndată la începutul atacului. Marocanii erau vr'o 3000 în foc. Francezii au cauzat mari pierderi în ei. Au piedut în lupta din 28 August și în cea din urmă vr'o 800 de oameni.

Ce-a fost la Casablanca. Iată ce-a publicat »Figaro« despre starea orașului a doua zi după măcel și luarea lui de francezi:

»Pustiirea în acest oraș, — care aveă ieri 25000 de locuitori, din cari 5000 ovrei și 1000 de Europeni de toate națiile, — nu se poate descrie. Unde te uiți, urme de glonți, uși sfărmate, case fără ferestre, grații îndoite, pavele scoase de pe stradele acoperite cu orz pe grosime de-o palmă: jăfătorii au golit magaziiile și l-au aruncat în drum, numai ca să facă daună. Dar m'a lovit mai mult mirosul greu de putrejunie, care-mi iuă resuflarea și făcea să-mi stea inima nemișcată. »Ce miros grozav!« zisei, iar un matelot mi-a răspuns: »Miros de leșuri! Va trebui să te deprinzi«.

Ori unde te duci, acest miros grozav te izbește. Pe jos vezi pretutindeni bălți de sânge. Pretutindenea a fost luptă. Mai întâi la intrarea consulatului. Apoi jăfătorii au pus stăpânire pe oraș și-au ucis fără a alege: francezi, arabi și ovrei. Apoi veni grozăvia bombardării, care a făcut cele mai multe jertfe și-a semănat leșuri pretutindene. Unde nu vezi sânge, sunt urme groznice de jaf și ruine.

Stradele sunt moarte. Singurele ființi vii ce vezi sunt ovreii, jăfuiți cu desăvârșire, dar cari apoi au jefuit și ei — dar prea târziu, căci lucrurile de preț nu mai erau și francezii au pus stăpânire pe oraș.

Căruțe mici, cu câte trei mateloți, umblă prin oraș de adună morții. Au și ce.

Nimeni nu le cunoaște numărul, nici generalul Drude, nici consulul Franței. Nici n'o să se știe vre odată; căci leșurile le adună în grabă și le duc. Numai așa, pe dibuite, se vorbește de șase mii până la cinci sprezece mii de morți!

mult dar și să l admiri mult, cuvântul zis la sf. Elena, de învingătorul dela Jena: »Nimic nu rămâne nepălit«.

Traducere de Gh. D. Mugur.

Desculță! . . .

— Legendă, tradusă de V. Dolga. —

În sfârșit au deschis poarta cea împodobită de flori a raiului.

Pe Dumnezeu însă nu l-a făcut omenimea și totuși poarta de sine s'a deschis. După deschiderea porții, s'a pus îndată în vederea omenimii toate acelea trupuri, suflete, bune și frumoase, cari erau în stare de a zdruncina și fărâma pute-rile munților celor mai înfricoșați, mai apoi erau în stare a fericii și adora ființele omenimei și și cari prin vraja lor împărțeau bunătățile spre fericirea oamenilor.

Ce a și fost acolo?

— De toate, așa încât nimeni nu ducea lipsă de nimic.

— Deci atunci eră de prisos ca omul să mai lucreze pentru că nu ducea lipsă de nimic, și prin urmare nici nu i era foame. Numai atunci îl rupea foamea, când se apucă de un lucru oarecare.

Obiceiu acestă până astăzi a rămas între oameni ca și o zestre, sau cum l-aș numi. Căci acei cari afiă petrecere și plăcere în odihnă și încă sunt obișnuți de a încunjură lucrul pe unii ca aceia mai greu li apucă foamea, ca și pe aceia, cari pe lângă o muncă grea dar

Avem înaintea icoana unui oraș în care ar fi băntuit Atila sau Tamerlan. Nimic nu lipsește — nici focul. Căci a ars o mahala întreagă, unde vezi numai ziduri înegrite, din care se mai înalță câte o fâșie de fum. Printre ruine zac leșuri înegrite de foc și împrăștie un miros de nesuferit.

Situația militară, deocamdată, e bună, dar pe soldații noștri viteji și veșnic deștepți nu-i lasă să se odihnească atacurile neîncetate ale marocanilor. »De trei zile«, zice generalul Drude, »oamenii mei fac tot ce li s'ar fi putut cere mai mult«.

Țarul și regele Angliei se vor întâlni, precum e informat ziarul »Svjet«, nu peste mult în golful finic. După ce regele Eduard va cerceta Svedia și Dania, își va da întâlnire cu țarul Nicolae.

Din Odesa vin știri despre un mare progrom, care a avut loc acolo în cele trei zile din urmă, îndreptat mai ales împotriva ovreilor, pe cari bandele negre îi măcelăreau fără milă. Progromul s'a început din cauză, că Sâmbăta trecută au fost uciși patru polițiști și a explodat o bombă. Progromiștii au ucis două persoane și au rănit mai mult de o sută.

Petrecerea meseriașilor noștri.

— Raport special. —

Dăm de astădată raportul despre petrecerea meseriașilor români din loc, pe care, după cum anunțasem într'un număr trecut al ziarului nostru, l-am rezervat pentru nrul popular.

Seara de 29 Aug. n. (Joi) a fost o zi de mare bucurie sufletească pentru publicul aradan și îndeosebi pentru clasa de mijloc de aici, care după o amorțală (să mi se ierte expresia) de câțiva ani, a început să dea semne de viață, ba în urma celor văzute și auzite de noi în acea seară, meseriașii noștri promit a obține succese bune în ogorul culturii noastre, de care dânsii erau atât de înstrăinați până acuma. Lipsea numai un pas ca focul ascuns sub spuză, să prindă fiacări. Și s'a făcut acest pas.

Fiind tot începutul greu nu ne așteptam la o reușită atât de frumoasă. S'a dovedit și de data

cinstită, se luptă cu sudoarea lor de dimineața până seara.

În acele timpuri oamenii în raiu nu se mai ocupau cu lucrul, ci petreceau, ori mai bine își trăiau zilele, tinerețele în bunătați și fericiri. Se zicea că ținta vieții ar fi lucrul, aceasta au aflat-o numai aceia cărora le place lucrul, leneșii fug de lucru, cum fuge albina din calea fumului.

»Deoarece viața n'are nici o țintă. Nu pentru aceea am venit în lume ca să lucrăm, așa zic trândavii. Căci noi nici nu știam că avem să venim în lume«.

»Cine mi-ar ști spune? cum s'a dezvoltat și cum a crescut întâia tufă în grădina frumoasă și plină cu fel de fel de flori din tot soiul de cari pământul încă n'a văzut. Și cum s'a mai dezvoltat?«

Dintr'odată o voce asurzitoare a strețiat aerul în urma căreia voci, căzu în genunchi o copilă de părea o zină dintre cele mai frumoase. Fața îi era albă ca zăpada, ochii ei erau ca o mură de negri dar se vedeau că sunt scurși de lacrimi, și nefericita căzând din văzduh a căzut pe piciorușul ei cel gingaș și frumușel rânindu-se încât sângele roșu și fraged curgea șiroiu.

asta însă, că prin voință se pot face multe lucruri bune și de folos.

Mișcarea meseriașilor noștri s'a început cu organizarea unui cor din vre-o 35 persoane (d-șoare și domni meseriași) sub dirigența zelosului învățător Nicolau Ștefu.

Primele roade alte activității corului s'au dovedit la concertul, care ne preocupă.

La orele 8 sala cea mare a »Casei naționale« era înțesată de public din loc și provincie, partea cea mai mare învățători, unii cu soțiile și fiicele lor, cari veniseră în mijlocul nostru, pentru a lua parte la adunarea generală a Reuniunii, convocată pe zilele acele în Arad.

Ridicându-se cortina destul de punctual apărură corul în frunte cu dl Ștefu, care primit cu ropot de aplauze, execută cu multă precizie »Imnul Unirii« de C. Porumbescu, care la dirigența generală a fost bisat.

După »Ș'asară« de I. Vidu, și »Coroana confundată«, punct afară de program, cari de asemenea au fost cântate cu multă artă, a urmat monologul comic »Herșcu Boccegiu« de V. Alexandri, predat cu mult haz de dl Vasile Ungurean. A plăcut melodia, cu care dl Ungurean, a cântat unele părți din monolog. Jidanul a părăsit scena în aplauzele publicului.

Ca punct afară de program a urmat »Un examen din bătrâni« poezie de Romul Bortos, declamată de dl P. Perva, învățător în Buteni. Hazul din poezie a făcut să erupă un șgomot de aplauze și strigăte de »să trăiască«, la adresa dlui Perva.

În »Otrava de hârciog«, comedie într'un act de Anton Pop, amândouă rolurile au fost jucate cum nu se poate mai bine. D-șoara Emilia Adamovici în rolul maistoriței Crina a jucat cu mult succes. Se năcăja mult măistorița pe nătrăul de ucenic, care îi spărsese farfuriile ei și ale vecinei și pe lângă aceea mai mâncase și otrava pregătită pentru hârciog ca să-și pună capăt vieții, bietul, că nu mai putea duce traiu bun cu maistorița. A produs mult ris dl Remus Muntean în rolul ucenicului de pantofar, pe care l-a făcut foarte bine. I-a dorit maistoriței să o vadă când și-o vedea ceafa, iar în testament numai bine nu i-a dorit. Dar și a luat răsplata pentru toate; pe lângă că se otrăvisse, ceea ce-i cauzase numai niște sgârșiri ușoare de stomac, maistorița îi îmblăni bine însăși și cu mătura.

Corul a cântat apoi cu mult efect frumoasa doină »De aici până la mândra« și »Nu-s parole«.

De încheiere a urmat punctul culminant al programei: »Otrava femeiască«, comedie într'un act de N. Țințariu. Toate patru persoanele s'au a-

Acesta a fost strigătul de văerare, deoarece avea foarte cumplite dureri.

Auzind cei din jur într'o clipă au sărit în ajutorul copilăi. Indată e incunjurată de o mulțime și fiecare o întrebă că ce i-s'a întâmplat. Iar copilă neputând să le răspundă cu vorba, le arată numai sângele ce curgea din gingașul ei picioruș.

Într'acestea mulțimea care era în jurul ei, se uită și o privea cu niște ochi, din cari puteai vedea că numai răsbunarea și invidia domnește în inimile acestei mulțimi.

Copilă tremurâ de durere și ce era mai mult, de frică.

— Ai meritat! s'aude glasul unei hârci bătrâne din mijlocul mulțimii.

— Cum? întrebă copila...

— Pentru că ești vinovată...

Copila se uită în jurul ei și se întreabă: Eu vinovată? De ce? și cum? Ce vină am?

— Nu umblă desculță? Dar nu numa desculță, ci și goală de vestminte?

Și numai acum observă copila, că toate sunt îmbrăcate în ghete de aur și vestmintele cele mai fine de catifea acoper corpurile celorlalte copile.

— O! Doamne eu n'am știut! În viitor mă voi ui sil și eu!

chitat bine de rolurile lor. Dl Aurel Văfian, în rolul lui Câmpeanu, redactor, a interpretat cu eleganță apucăturile unui redactor, care știe să-și împace nevasta geloasă și să aplaneze orice conflict ce-ar veni din cauza alteia. D-șoara Livia Tanascu, în rolul Lenuței, soția lui Câmpeanu, asemenea și a jucat rola cu multă pricepere. Deși tineră și având șiala oricărei fete, d-șoara Livia Tanascu a apărut foarte curajoasă pe scenă și în toate gesturile ei se putea vedea credința și dragostea unei femei iubitoare, iar mai pe urmă supărarea și disperarea urmată din gelozie. Tot așa de bine s'a achitat de rolul său dl Teodor Moga, reprezentându-l pe dr. Luncan, medicul doamnei Câmpeanu, căruia Câmpeanu, ca răsplată pentru că i-a »scăpat soția, nevasta și muierea dela moarte« îi mai atribui și epitetul de țap. Mult ris a produs în piesa aceasta dl Vasile Maniu în rolul servitorului Bran, făcându-le toate pe de-a-ndoasele. Dl Maniu și-a jucat rola în deplină cunoștință. Impăcarea Lenuței cu Câmpeanu, ce se făcu printr'o sărutare, fu primită cu ropot de aplauze.

Toate au suces bine. Laudă i-se cuvine dlui Nicolau Ștefu, care neconsiderând obozeala și anii bătrâneții, a instruit corul atât de bine, laudă d-șoarelor și domnilor diletanți și coriști, cari ne-au câștigat o seară atât de plăcută. Ne-am bucura să avem cât mai multe sări de acestea.

A urmat apoi dansul, care a durat până în zorile dalbe în cea mai mare animație și veselie. Dansul s'a început cu alintata noastră »horă« și apoi au urmat altele. Cadrilul a fost jucat de 90 perechi.

A fost o bucurie de nedescris, căci în această seară meseriașii noștri și-au dat întâlnire cu clasa cultă s'au înnoit legăturile vechi, și au făcut cunoștință cu apostolii poporului nostru dela sate.

Toate doamnele și d-șoarele s'au prezentat în toaletă simplă de bal, ceea ce a plăcut mult tuturor. Am remarcat și trei costume naționale, cari atrăgeau admirația publicului.

Publicăm aci și lista d-șoarelor și cerem totodată scuzele acelor domnișoare, al căror nume ne-a scăpat din vedere.

Ersilia Ștefu, Mărioara și Florița Oligorin, Lucreția Crăciun, Mărioara și Lucreția Mihailovici, Iuliana și Mărioara Batori, Emilia Toma, Catița Lucaciu, Paulina Oprean, Emilia Adamovici, Rozalia Moș, Silvia Dubiea, Livia Tanascu, Eufemia Adamovici, Valeria și Silvia Popovici, Aurelia Mezei, Sofia Bărabaș, Emilia Buștea, Sofiuța Olar (Giula), Veturia Vașca, Catița Tanascu, Emilia Bogdan, Elena Rotar, Eufemia Tămășdan, Emilia Mișcovici, Mărioara și Josefina Puterichi, Mărioara Bota, Iuliana Halmagian, Aranka și Piroška Ko-

Dar nime nu arată nici o compătimire față de nefericita copilă, ci cu oare-care disprețuire ziceau:

— Cine umblă desculță și goală, nici decăt nu e pentru raiu.

Și după aceasta o scoaseră afară din raiu.

Iar cei desculți și până astăzi tot prin iad umblă, și nici acum nu știu, că pentruce păcate sunt osândiți să stea acolo.

Bihorul înviat!..

Luptă sfântă, luptă mare
Colo'n câmpu de onoare —
Ne-a dat zori de sărbătoare,
Sărbătoarea neamului,
Lauri verzi Beiușului
Și fală Bihorului!

Căci la steagul ridicat
De al neamului bărbat,
Tot românul a săltat!
Tot românul bihorean
S'a trezit din somn dușman:
Spre viață de roman.

Astăzi hora bihoreană:
Ne-a dat flamura română

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târguială să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietar: Loser János, Budapest.

patsi, Rozalia Opre, Mărioara Indricău, Rozalia Sandru, Paulina Șimon, Emilia Bodea, Cornelia Moldovan, Catița Biriș, Elena Roja, Ana Turlea (Vințul de jos), Ana Șebeșan, Ana Mișca, Vilma Fischer, Valeria Boțco, Veturia Oașca, Elena Ștefu, Elena Bogdan, Silvia Tămășdan, Cornelia Jurcoane, Mărioara Stoian, Mărioara Macavei, Catița Zaslo, Ana Seleşan, Ielița Rotariu, Lucreția Ursulescu, Iohana și Draghina Ristin (Totvaradia), Victoria Măcinic, Agathia și Angela Țapoș, Mărioara Mihuț, Emilia Boșneac, Elena Trandafir, Elena Stoicu, Parascheva Stefanovici, Sofia Ionescu. (ini)

Mișcarea culturală.

Convocare. Comitetul central al »Astrei« a probând reorganizarea despărțământului Lipova, convoc prin aceasta la o adunare extraordinară cercuală, inteligența și pe toți binevoitorii prosperării și înaintării culturale a poporului român din cercul administrativ Lipova și Murășul (comit. Caraș Severin) pe 15 Septembrie st. n. a. c. la 4 ore p. m., în localul casinei române din Lipova.

Obiectele:

1. Inscrierea membrilor pe 1907.
2. Alegerea unui președinte și notar adhoc.
3. Alegerea comitetului.
4. Alegerea alor 2 delegați pentru adunarea generală a »Astrei«.
5. Eventuale propuneri.

Lipova, în 2 Septembrie n. 1907.

Dr. Aureliu Halic.

Di Zaharie Bârsan, Sâmbătă și Duminecă 7 și 8 Sept va juca în Hațeg. Mercuri 11 c. în Deva. Apoi în Brad. Duminecă și Luni (15 și 16 Sept.) în Abrud. La 21 c. în Bistrița.

Adunarea cercuală a desp. Oradia a Asociațiunii se va ținea în 8 Sept. a. c. st. n. la orele 3 d. p. în comuna Săcădat.

— **Aurelia Cionca**, renumita pianistă română, care de prezent petrece la rudele sale de lângă Sebeșul-săsesc, va da la înzistința mai multor cunoscuți Duminecă, în 8 l. c. n. un concert în Sebeșul-săsesc, cu concursul fratelui ei, distins violinist. Concertul se va ținea în sala hotelului »La leul de aur«. O parte însemnată a venitului este

destinată fondului pentru ajutorarea săracilor din oraș.

Știut fiind, că d-șoara Cionca după absolvirea studiilor muzicale din Germania a devenit una din cele mai celebre artiste ale lumii, nu putem decât să îndemnăm pe toți a se grăbi să-i asculte excelentele prestațiuni.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 5 Septembrie n. 1907

— **Știre personală.** P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp, însoțit de arhimandritul A. Hamsea și protosincelul R. Ciorogariu, a sosit acasă dela Sibiu, unde a luat parte la consistorul mitropolitan.

— **Procese cu grămada.** Marți s'a desbătut la Oradia în cauza unui proces al »Tribunei«. Cu toată apărarea făcută de avocatul dr. Iustin Marșieu, tribunalul a pus sub acuză pe redactorul nostru responsabil Ioan N. Iova, pentru publicarea adresei, prin care românii dela Viena arătase iubirea lor pentru Vaida, deputatul asupra căruia kosuthiștii au dat năvaia sălbatică în dietă.

Mâne redactorul nostru responsabil va sta înaintea judelei de instrucție pentru alte două procese.

Harnic procuror are Oradia!

— **Sedințele consistorului metropolitan** s'au ținut în zilele din 2, 3 și 4 Sept. n. sub presiunea Excelenței Sale dlui arhiepiscop și metropolit Ioan Meșianu fiind prezenți Preasfințitii episcopi Nicolae Popea și Ioan I. Papp, arhimandriții: Dr. Ilarion Pușcariu, Filaret Musta, Augustin Hamsea și Vasile Mangra, protosincelii dr. Eusebiu Roșca și Roman R. Ciorogariu, protopresbiterii: Ioan Papiu, Mihail Popoviciu, Ioan Droc, Nicolae Ivan, Mateiu Voilean și dr. George Popoviciu, iar dintre mireni: dr. Iosif Gall, Parteniu Cosma, Nicolae Zigre, Ioan Lenger și Coriolan Brediceanu și secretarul dr. Vasile Bologa. Între agendele cu cari s'a ocupat Consistorul, amintim în primul rând instrucțiunea către eparhii în cauza articolului de lege 17 din 1907 și a instrucțiunii. Asupra acestei instrucțiuni vom reveni.

Și până atunci notăm, că în esență s'au hotărât următoarele:

1. Biserica susține și mai departe toate școa-

lele, încât se poate, din mijloacele bisericii și cu ajutorul credincioșilor.

2. Se va face o conscriere a salarelor de până aci, și a ameliorărilor ce se vor putea face.

3. Comunele cari pot — asemnează de acum salarele recerute.

4. Comunele cari nu pot, vor arăta de unde cred ele că s'ar putea ajutură.

5. În comunele mestecate cu români de confesiunea gr.-cat., să se susțină numai o școală, cu caracterul majorității populațiunii române.

»Telegraful Român.«

— **Din Zimbru** primim știrea că administratorul domeniului de acolo își dă mare silință să înduplece pe bieții oameni să înființeze acolo un consum (duchean) pe acții. Bani i-ar da oamenii, ca apoi în schimb oamenii domniei să-și pună ei în slujbă pe unul dintre ei, care să vândă cum îi place lui și pe de-asupra să mai aibă un mijloc de a stăpâni poporul, ca acesta să nu îndrăznească a zice nimic oricât de puțin se plătește ziua de lucru greu la domnie. Cărturarii români de acolo să lumineze însă poporul și să-i arete că fără a avea țărani dintre ei pe unul care se pricepe la astfel de lucruri, să nu se bage în năcaz la perdere sigură, căci perdut-au astfel, românii din alte părți, sute de mii cu astfel de întreprinderi pentru cari n'au avut pregătirea cuvenită.

— **Meseriașii români din Arad** se vor întruni Sâmbătă seara la 8 ore, în restaurantul dlui Pașca.

— **Cum au agitat românii la Beiuș?** Pretorele dela Vașcău a prezentat vicecomitetului comitatului Bihor raportul său despre alegerea dela Beiuș. Acest raport, scrie »Lupta«, e cea mai categorică desmintire a svonurilor tendențioase puse în circulație de presa evreiască.

»N'am putut să descoperim nicăiri nici o agitație, nici un fapt contrar statului — se zice în acest raport. — Nici dl Lucaciu, nici soții săi n'au agitat. Trebuie să declar că nu sunt adevărate știrile tendențioase ale presei din capitală, anume că românii ar fi purtat cocarde tricolore, ar fi cântat pe case steaguri naționale, ar fi cântat cântece nepatriotice, că preoții i-ar fi jurat pe alegători etc.«

— **Se împart.** Sub acest titlu »Népszava« ia la aspră răfuială pe Kossuth ministrul și pe frațele acestuia, Todor. Dovedește că suslăudaților domni le plac grozav — arginții și nu prea aleg nici calea pentru că ajungă la bani. Spune adică »Vállalkozók és Iparosok Lapja« următoarele: la Fiume s'a întemeiat o fabrică de gunoier meșteșugit, cu capital italian (din Roma), dar cărui guvernul unguresc, în virtutea unei legi, de care Kossuth a făcut atârnată remanerea sa în guvern, i-se dă subvenție mare și i-se fac fel și fel de înlesniri. Societatea astfel înciripită și-a arătat recunoștința: a ales director, cu plată mare, ca unui ministru, pe Kossuth Todor, frate al ministrului care făcuse înlesniri fabricii dela Fiume.

Toate ar merge: înlesnirile și subvenția ce se împarte între acționarii fabricii și între Kossuth Todor sunt însă — bani ai țării!

— **Candidatul de patriarh sârb al guvernului**, precum se știe este episcopul din Vârșeț, Zmejanovici. Deputatul sârb dr. M. Polit scrie în »Pester Lloyd« un articol, arătând, că Zmejanovici nu știe nici un cuvânt ungurește. Afară de aceea radicalii au la congres numai o majoritate de un vot și ar fi absurd, zice Polit, ca patriarhul să fie ales cu majoritate de un vot.

— **La mănăstire!** În tot anul oamenii evlavioși și cu frica lui Dumnezeu, merg la mănăstire, pentru a se ruga, ca Dumnezeu să le ierte păcatele și să le dea sănătate, și se rentorc acasă cu inimile pline de bucurie, că Dumnezeu le-a ajutat a se reîntoarce iarăși la casa și copiii lor.

Și dela noi din Socodor, în tot anul de când știu eu, s'au dus oameni în număr destul de mare, ba în anii mai din urmă chiar mulți, dar durere, că la noi nu se reîntorc cu inimile pline

Peste munți și văi stăpână.
Și ne-a dat de deputat
În al țării mare sfat,
Pe Lucaciu, falnic bărbat!

Hai să zicem cu nfrățire
Să trăiască noul mire
La mulți ani cu fericire!
Dr. Lucaciu să trăiască,
Turma-i blând s'o păstorească,
Tot Bihorul să'nflorească!

Halmagiu, 1 Septembrie n. 1907. »Petru Irhaș.

POEZII POPORALE.

Culese de Damian Iovan, căprar în Seghedin.

Auzi maică toba 'n sat
Cum sună de supărat?
Că ficiorii din șirag
Au să meargă toți sub steag!
Toba-mi sună chiar și mie
Să mă duc în cătănie.
Frunză verde măierană
Mă luă neamțul cătană,
Frunză verde frunză 'n două,
Io-s maică, răcută nouă.
Frunză verde frunză 'n patru
Io-s cătană la 'mpăratu.
Și, nu te maică supăra
Că mă duc din casa ta,
Voiu mere 'n casă de zăd
Și-oi mânca prefunt plângând,
Dar prefuntu-i nesărat
Din picioare frământat!
Rău mă doare 'n piept și 'n spate

De curele 'ncruciate,
Rău mă doare peste șele
Că m'a strâns neamtu-'n curele,
Rău mă doare 'n umeri zău,
Pușca-i grea, borneu-i greu
Dela patru pân' la zece,
Pușca pe umeri îmi zace!
Fără pită, fără sare,
Tot cu pușca pe spinare,
Cine vrea ca să trăiască
În veci să nu cătănească,
Roage-se lui Dumnezeu
Să nu calce 'n drumul meu.

Oh, vai, inimuță dragă
Spune-mi de ce ești beteagă,
Ești beteagă de ședere
Ori de dorul mândrii tale.
Nu-s beteagă de ședere
Nici de dorul mândrii mele,
Ci s beteagă neîncetată
De vreme că nu se găte,
Doamne, cum ți-aș mulțumi,
De mi-ai găte zilele
Și mi-al scurtă ciasurile.

Din Oravița.

Măndruță din București,
Cu bărbatu cum trăești?
Eu aș trăi, foarte bine
Dar el vrea să-i zic jupâne.
Eu jupâne, nu i-oi zice
Că n'are pită să mănce
Nici poneavă să-și aștearnă,
Nici straițe să între 'n iarnă.

de bucurie, căci văzând strâmbătatea ce o fac unii dintre ai noștri, nu poate ca să fie în inima lor simțul de mulțumire.

Luni dimineața am plecat dela sf. biserică, și seara am ajuns până la o fântână, ce se află de ceea parte a Aradului nou unde am fost peste noapte.

Marți dimineața am ajuns la locul dorit. Acolo am auzit foarte multe și frumoase cântări, dela toți câți au fost acolo, dar ai noștri, nu se duc toți să se roage dacă ajung, ci numai câțiva, ceilalți se duc să vadă lumea. Au fost acolo coruri de țărani, dintre cari cel mai minunat este al bravului domn inv. din Sânt-Nicolau-mare.

Rog, pe toți, ca pe viitor să ne îndreptăm în toate ca să putem ajunge la un rezultat și mai bun, căci numai așa vom putea înainta și ne vom putea întări. *Socodor*, după Sânta-Măria mare. P. T.

— **Impăratul Wilhelm** a ținut Sâmbătă o vorbire la Münster către poporul său și către lumea întreagă. Poporului său i a predicat pacea, unirea, iar lumii i a adus la cunoștință, că Germania este chemată a lecu toate relele de pe pământ.

— **Banetele țigănești** continuă cu activitatea și după crima dela Dános. Ieri a fost prinsă o bandă chiar în preajma Budapestei, unde se ocupă cu jefuirea unui birt. S'a început o luptă de revolvere între polițiști și țigani. În cele din urmă le-a succes polițiștilor să-i prindă.

— **Atentat în contra unui tren expres.** Din Berlin se telegrafiază că ieri noaptea la orele 12 și 40 m. a dereiat trenul expres între Straussberg și Rehfelde. La 1 ora și 5 m. a sosit la locul catastrofei un tren personal cu mai mulți medici. S'a constatat că trenul a deraiat în urma unui atentat. Făptuitorii necunoscuți au scos, pe o întindere de 50 metri șuruburile dela șine, pe cari le-au așezat mai înăuntru. Șase vagoane s'au resturnat. Cupeul restaurant și unul de clasa a II-a au luat foc, și-au ars total. Au fost grav rănite 11 persoane, dintre cari trei împiegați de tren. Se crede că atentatul s'a comis de anarhiști ruși, cari presupuneau că pe tren călătorește vre-un prinț rusesc.

— **Omor îngrozitor** a săvârșit alaltăieri noaptea Sugár János din Bardoc (Odorhei): el a omorât pe mama sa, pe sora sa Vilma și fetița d'un au a acesteia. Și anume, de năcaz că părinții săi nu se învoiau să ia în căsătorie pe Agnes, fiica vecinului lor Gáspár Balint. După săvârșirea crimei, vinovatul și-a făcut singur judecata: s'a aruncat sub tren, care l'a tăiat în două. În buzunar i-s'a găsit o scrisoare prin care își lua rămas bun dela — sat!

— **Ziarul »Românul«**, ce apare în Cleveland, începând cu nrul 35 a. c. al său se redactează sub conducerea dlui Vasile E. Moldovan.

— **Instalare de preot în Prilipeți.** Ni-se scrie: Cu ocaziunea serbării hramului bisericii din acest an la 15 August, s'a instalat de paroh al comunei Prilipești părintele Eremie Borchescu, prin mandatarul episcopesc P. O. protopresbiter tractual Mihail Popovici din Orșova, care a celebrat Sf. Liturgie cu asistența preoților Dimitrie Bogoevici, Nicolae Bihai, Eremie Borchescu și Vasile Popovici față de un public numeros din comună și jur. Intre oaspeți am văzut pe dl protopretor cercual Péczely Géza, dr. Ion Popovici, avocat în Orșova, dr. S. Vladone, avocat în Bozovici, dr. I. Gropșanu, candidat de adv. ș. a.

După priceasnă părintele-protopop ieșind la locul amvonului dinpreună cu preoți celebranți, prin o vorbire foarte instructivă după formele obișnuite, predă gramata parohului Eremie Borchescu, iar acesta prin cuvinte alese mulțamește Ilustrității Sale dlui Episcop diecesan Nicolae Popea, dlui protopop, și parohienilor săi pentru toate cele bune de până acuma, și promite a lucra cu dragoste în via Domnului.

După sf. Liturgie s'a dat un prânz festiv în casa preotului instalat, la care au luat parte cei invitați, și la momentele potrivite s'au rostit mai multe toast oficioase și libere.

După masă am mers cu toții la petrecerea po-

porală înaintea casei parohiale, unde se întinse o horă de peste 500 de persoane și la care antistia comunală ținea ordinea, pentruca să nu se lase mai pe jos de ruga din Pataș. *Pătășanu*.

— **Moartea unui fruntaș.** Economul și harnicul primar al comunei Sântelec (B hor) Mihaiu Cucu, după o boală îndelungată a răposat la 26 Aug. n. a. c. spre cea mai mare durere a poporului întreg, fiind om cinstit, tată de model, creștin iubitor de biserică, și mai ales român bun, cu durere față de neamul nostru. Jalea adâncă s'a arătat prin venirea a 500 oameni din satele învecinate, cari l-au cunoscut pe răposatul. Inmormântarea i-s'a făcut la 28 August prin preotul local Nicolae Popa, storcând lacrimi din ochii celor prezenți. A fost un moment înălțător, când preotul Popa a amintit în predică harnicia răposatului și iubirea lui de neam. Fie-i odihna lină! În veci pomenirea lui. Petru Panean, inv.

— **Moara din Chișineu** a arhiducelui Iosif, zidită în 1902, a ars cu desăvârșire, cu tot aranjamentul, cu un uriaș depozit de bucate, cu toate clădirile laterale și cu casele de locuit. Cauza focului este încă necunoscută. Moara s'a aprins ieri la 3 ore p. m. Paguba se urcă la 20 mii cor. A fost asigurată.

— **Foc.** Marți pe la amezzi un foc grozav a mistuit 3 case cu toate ce se țineau de ele în Prilipeți. Focul a fost aprins de niște copii neprivighiați și a fost noroc în pompa din loc, care a ținut focul în loc până au ajuns pompele din Pataș, Borlovani și Bozozici.

— **Eduard Grieg**, marele componist norveg, a murit ieri în Bergen (Norvegia), după o boală îndelungată în vârstă de 64 ani. În Grieg muzica norvegiană îndură o foarte mare pierdere. Grieg nu numai a făcut cunoscută lumii muzica norvegiană, ci i-a succes să o facă și plăcută în cercurile muzicale din toată lumea.

— **O statuie antică** a fost descoperită zilele trecute în Roma din partea unor muncitori, cari săpau locul fundamentului unei clădiri. Statuia, de proveniență greacă, reprezintă pe o precupeață cu poame și cu găini, care se aseamnă mult cu femeea bătrână din muzeul din Capitoliu. Muncitorii au voit să o vândă unui anticvar. Dar promițându-le acesta 2000 de lire pentru ea, muncitorii au luat seama, că statuia e prețioasă. S'au dus la un neguțator, care le-a făgăduit 3000 de lire. În timpul acesta însă anticvarul i-a părît și astfel statuia a fost confiscată din partea statului și astfel mântuită pentru Italia. Altfel de sigur ar fi fost vândută cine știe cărui muzeu din străinătate.

— **Necrolog.** Primim următorul anunț funebrel: Cu inima frântă de durere Vă facem cunoscut, că prea iubita noastră mamă, fiică, soră, mătușă, verișoară și cumnată *Iuliana Bodea născ. Ianoși*, după grele suferințe și-a dat nobilul său suflet în mâinile Părintelui ceresc, azi la 4 ore dimineața, în etate de 49 ani. Scumpele rămășițe pământești ale defunctei s'au transportat în cimiterul de jos azi în 5. Sept. n. la 4 1/2 ore d. m. A r a d, la 5 Sept. st. n. 1907. Dormi în pace scumpa noastră! Fabriciu Bodea, preot, ca soț. Dora, Cornel, Gheorghe, Caița, Nușca și Mitru, ca fii și fiice. Ioan Ianoși și soția Maria n. Nader ca tată și mamă. Pavel, Luiza, Ioan și Paraschie, Carol, Iosif, Magdalena, Elena, Marta, Gheorghe și Anuța, ca frați, cumnați și cumnate. Simion Leucuța, ca ginere și număroase rudonii.

Trimitem celor rămași în durere sincerele noastre condolențe.

— **Pentru înscrierea la școală.** Atragem atențiunea părinților atât din loc cât și din provincie asupra *marelui bazar Fischer*, care e bogat asortat. Marele bazar Fischer s'a îngrijit ca pentru comoditatea părinților să-și procure tot felul de obiecte, cari sunt necesare după prescriere în internate și școli. Cămași albe și colorate, ismene, ciorapi, pantaloni, cravate, pălării, căciuli, batiste, umbrele și obiecte de toaletă în asortimentul cel mai mare și mai ieftin. Tot felul de ghiosdane (tașcă) pentru copii de școală.

Fiecare cumpărător capătă după o cumpărare de 10 coroane o fotografie gratuită, în mărime naturală dela marele bazar Fischer, Arad, Szabad-ság-tér 12.

— **Legea nouă școlară.** A apărut în traducere românească și se află de vânzare în tipografia diecesană din Arad cu prețul de 2 cor. plus 10 fil. porto postal. Cartea cuprinde și toate explicările necesare la fiecare §. precum și întreaga instrucțiune ministerială referitoare la aplicarea acestei legi. — Limbajul e cât se poate de poporal, s'a tipărit numai un număr restrâns de exemplare, cei ce doresc a o avea să grăbească a și-o procura.

— **Ospătărie națională în Arad.** Recomandăm cetitorilor noștri ospătăria națională românească din Arad. În strada Boczkó, aproape de centrul orașului, ducând tramvaiul până acolo, dl Ignatie Pașca a zidit un frumos otel (cu 25 camere) și restaurant, care poate fi un loc de întâlnire al tuturor românilor călători. Este și o datorință a-și sprijini, fiind român, dar și de altfel otelul, mai ieftin decât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte modern.

— **Nu mai e păr cărunț.** »TINCTOL« (Marca 232) e idealul unui mijloc de a vopsi părul, care dă părului cărunț de pe cap și barbei peste câteva minute luciul părului tinăr și culoarea naturală avută, blondă, blondă închis, brunetă sau neagră.

»TINCTOL« este un preparat absolut nesticăcios, constă dintr'un singur lichid și folosirea e nu se poate mai simplă. Cu un piepten des înmuiat în acest lichid se piaptână părul și culoarea părului e dată, care rămâne permanent în câteva minute uscându-se pe păr.

La comande se roagă indicarea culorii cerute. Prețul unei sticle cu descrierea folosirei în 4 limbi este 3 coroane.

Se capătă la fabricantul Friedrich Radda, farmacist în Pancsova, Ungaria-de-sud.

Magazină permanentă la Jos. von Török, farmacist în Budapesta, König utca.

— **Aduc la cunoștință, mult on. public, că am deschis birtul „888“.** Bucătărie foarte gustoasă, burgheză maghiară. *Vinuri curate proprii. Bere de curte dela prima societate maghiară pe acții, pentru bere. Un păhar 16 fileri, păhar mare 24 fileri.* Rugând părtinirea mult on. public, rămă cu stimă *Répassy Pál*.

BIBLIOGRAFIE.

În tipografia »Carmen« Petru P. Barițiu în Cluj a apărut și se află de vânzare broșura:

1. »*Îngrijirea părului*«, un tractat poporal medical, de un dermatolog. Prețul 60 fil. + porto.
2. *Ioan A. Anderco*, un scriitor maramurașan, de dr. E. Dăianu. Prețul 20 fil.
3. *Din ale bucătăriei țaranului* de Ana Florea. Prețul 20 fil.

Bursa de mărfuri și cefecte din Budapesta

Budapesta, 4 Sept. 1907

INCHEEREA la 11 ORE :

Grâu pe Oct. 1907 (100 klg.)	22.92—22.94
Secară pe Oct. 1907	19.54—19.56
Ovăs pe Oct.	16.20—16.22
Cucuruz pe Sept. 1907	13.60—13.62

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Octomb. 1907	22.90—22.94
Secară pe Oct. 1907	19.62—19.64
Ovăs pe Mai	16.18—16.20
Cucuruz pe Sept. 1907	13.64—13.66

De Tisa — — — —	22 K.	45—23 K.	05 fil.
Din comitatul Albei — — — —	22 »	45—22 »	55 »
De Pesta — — — —	22 »	25—22 »	75 »
Bănățenesc — — — —	— »	— — — —	— »
De Bacica — — — —	22 »	75—23 »	05 »
Săcară — — — —	18 »	90—19 »	20 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 »	60—15 »	80 »
» de cvalitatea II — — — —	15 »	40—15 »	60 »
Ovăs » » I — — — —	16 »	65—16 »	80 »
» » » II — — — —	16 »	15—16 »	50 »
Cucuruz vechiu — — — —	— »	— — — —	— »
» nou — — — —	13 »	70—13 »	90 »

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — maeștru de monumente și pietre de cimitir. —

Fabricațiile propriie din marmoră, granit, syenit, labrador etc., din pietre de marmant magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatok.

mocrație, pentru că nu simpatizăm cu *pretinșii socialiști* expulzați din România, și nu sârim să apărăm haimanalele de tot felul, cari vor să agite și să prostescă pe muncitorii onești din România, — stăm, așa credem, mai presus de insinuarea unui Birăuț, care întâi de toate ar trebui să învețe — gramatica!

Indemnul ce-l face apoi, ca presa socialistă să ne pună anume întrebări, este o denunțare ce nu poate scădea nimic din valoarea morală manifestată când cu angajarea d-sale de a servi pe Burdia și guvernul unguresc.

Revista ziarelor.

«Budapesti Hirlap» publică în nrul său de azi un articol, prin care critică manevrele, timoul, când se fac și felul barbar, în care se îndeplinesc ele — din prilejul știrea din Wiener Neustadt despre suferințele la manevre ale soldaților, dintre cari au și murit vr'o 15—20. Manevrenele ar trebui să se înceapă numai toamna, după ce încețază căldurile cele mari, cari priinuiesc cele mai mari chinuri și nenorociri.

Cu privire la ținuta, ce se observă în manevre numitul ziar critică tendința de a se lua manevrele absolut în serios, ca o adevărată campanie de războiu.

«O mare parte dintre cei chemați la arme sunt rezervați, continuă ziarul, cari s'au depărtat numai pe câteva săptămâni din cercul activității lor civile, al familiei și copiilor lor. Iar armata trece peste chemarea sa legală, Jacă îi aduce în pericole de moarte pe acești susținători de familie».

Un alt rău este și împrejurarea, că doctorii militari pe timpul manevrelor sunt cât se poate de indolenți față cu bolnavii.

Articolul se termină astfel:

«Înțelegem, dacă ofițerimea fiecărui regiment face chestie de ambiție din deosebita calitate și mare rezistență la muncă a propriilor soldați și dacă grijește cu stricteț, că trândăvia și nepunctualitatea, să nu strice spiritul trupei. Dar nu mai este explicabil și e de nesuferit, ca personalul doctorilor să nu fie capabil a supraveghia întregitatea trupei a soldaților, fasionând greșit, făcându-se astfel ruinătorii întregii trupei și cauzatorii multor morți de voinici. În situația asta îngrozitoare trebuie să ne ajutăm fără amânare. Trebuie să se schimbe cât mai iute regulamentul de serviciu, care azi amenință cu pedeapsă pe celce se anunță bolnav în cursul marșului trupei. Dar cu deosebire va trebui să ne îngrijim la reforma legii puterii armate despre aceea, ca doctorii să fie responsabili pentru morțile urmate din vina lor.»

Miscarea culturală.

Convocare. P. t. domni membrii ai «Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român» a despărțământului Oravița, precum și toți binevoitorii și spriginitorii culturii poporului român sunt invitați a participa la adunarea cercuală, ce se va ține în 22 Septembrie n. 1907 în comuna Comoriște.

Oravița, la 2 Septembrie 1907. Cornel Strimbei, secret.; dr. Petru Cornean, director.

Reuniunea română de cântări și muzică «Armonia» din Ticvaniul-mare, implinind la 19 Martie a. c. 25 de ani dela înființarea sa, invită cu toată onoarea, a lua parte la *sărbările jubileului de 25 ani* ce se vor ține în Ticvaniul-mare Duminecă, la 8 Sept. st. n. 1907, după următorul program general: Duminecă dimineața 8 Septembrie st. n. La 8 ore. Intâmpinarea corului vocal și a orchestrei de armonie (de suf.al) «Unirea» din Varadia înaintea școalei, La 9 ore: Celebrarea sf. Liturghii festive și cântarea Doxologiei în biserica parohială. Imnele serviciului divin le vor executa alternativ, corul «Armonia» din Ticvaniul-mare și corul «Unirea» din Varadia. Duminecă după amezai: La 3 ore. Intâmpinarea celor 2 coruri vocale din Oravița-română și a celor 3 coruri din Cacova, Ticvaniul-mic și Cârnea înaintea școalei și proba corurilor în massă în curtea bisericii.

Corurile se vor saluta și resaluta prin cântarea devizelor proprii, eventual prin altă cântare potrivită. Insinuarea delegațiilor în sala claselor superioare. La 4 ore: Concertul festiv, la care cântă 7 coruri vocale și 1 orchestră de armonie cu 320 de coriști, urmat de petrecere cu joc, în curtea ospătării Iosif Stoina Neda, cu un program foarte bogat. Muzica jocurilor o execută orchestra de suflat «Unirea» din Varadia. Biletele se pot căpăta la dl Nicolae Băloane, prezident, Iosif Stoina casiear și la cassa concertului. Ticvaniul-mare, 25 August n., 1907. Comitetul aranjator.

De peste săptămână.

— **Impăratul Germaniei la Viena.** Se afirmă în cercurile diplomatice din Berlin, că împăratul Wilhelm va cerceta în persoană pe regele nostru la Viena din incidentul aniversării a 60-a dela suirea lui pe tron ca împărat al Austriei.

— **Intre meseriașii români din Arad** s'a ivit dorința de a se întruni, de a se cunoaște și de a face începutul unei *vieți sociale* între ei, care să aibă urmări atât instructive, cât și distractive. Aproape în toate orașele meseriașii români sunt grupați în câte o reuniune a lor și despre activitatea lor se aud vești îmbucurătoare. Ne pare foarte bine de dorința de a se întruni a meseriașilor din Arad și le urăm succese. Precum suntem informați se vor ține câteva întruniri, cari să pregătiască terenul pentru convenirile de mai târziu. Cea mai apropiată întrunire pregătitoare va avea loc *Sâmbătă, 7 l. c. la ceasurile 8 seara în restaurantul dlui Pașca.* Indemnăm și noi pe toți industriașii români din loc, precum și pe ceice se interesează de ei, spriginind astfel o justă dorință și o nobilă intențiune.

— **Björnson pentru naționalități.** Marele poet al Norvegiei a scris acum de curând un articol călduros în favorul naționalităților din Ungaria și biciuind cu asprime selbăția șovinistilor, pe care-i condamnă în cei mai aspri termeni. Articolul apare deodată în trei ziare: în «Courrier Européen», franțuzește, în «Maerz» din München, nemțește și în «Le Spettatore», în limba italiană.

Se înțelege că ziarele maghiare pretind că marele poet a fost indus în eroare, de aceea scrie contra regimului unguresc. Pentru ele informați bine sunt numai ceice-s destul de mișei ori de proști să creadă comunicatelor semifioase ale biuroului de presă maghiar.

— **«Agitator socialist» achitat.** Curia regească a nimicit ieri sentința curței cu jurați din Timișoara, în care Róth Ottó cand. de adv. era condamnat la *un an temniță ordinară și 300 coroane amendă*, pentru că într'un articol de ziar «a agitat în contra guvernului și a vătămât onoarea pretorelui și a vicecomitelui». Curia își motivează achitarea prin faptul, că nu află agitație în contra guvernului, ci numai a unui singur membru al lui, îndrumând în același timp pe dl pretore și vicecomite să intenteze proces pentru calomnie la judecătoria, iar nu la procuratură.

— **Tulburări în Fiume.** În decursul anchetei pornite în cauza tulburărilor de Duminecă din Fiume s'a constatat că nu toate gloanțele de revolver au sburat în aer, ci se văd urme de gloanțe și pe pereți și firme dela vitrine. În urma intervenției poliției noaptea de alaltăieri a fost liniștită. La cererea guvernului a fost concentrat în Fiume batalionul Jelasics din Carlstadt. Căpitanul de poliție al orașului într'o ordinațiune a nimicit toate concesionile de a purta arma și a interzis plimbarea pe stradă în grupuri seara, dela 9 ore încolo. Astfel de măsuri s'au luat și în Susac. Fiindcă e teamă de noi tulburări, pe străzi circulă patrulă de polițiști. Din partea guvernului e trimis la fața locului Donáh Imre, consilier ministerial.

— **Alegere.** Ni-se scrie: Vă rog să binevoiiți a da loc în coloanele mult prețuitului nostru ziar «Tribuna» — despre actul alegerii de învățător la școala noastră rom. ort. confes. din Bonțești, protopresbiteratul Buteni, — ce s'a efectuit aici la 12/25 August l. c. 1907. — Actul alegerii a decurs în cea mai exemplară pace, și liniște ce poate servi de model și altor comune bisericesti din jur. Se atribuie mult aceasta înțeleptei și bravei conduceri a însuș actului de alegere condus de prea on. domn protopop administrator Ioan Giorgia.

S'a ales cu aclamațiune binemeritatul, bravul și tinărul învățător din Gurahonț Lazar Igrisiam în care ne-am pus toată încrederea, un luminător și adevărat conducător al școalei și a-l poporului nostru ceace ne servește la toți spre bucurie și mângăiere. Cu toată stima *Petru Popoviciu*, inv. pens.

— **Adevărul mai presus de toate.** Primum următoarele șire, pe cari în interesul adevărului și în dorința de a îndrepta scăderile, le publicăm întocmai: «Intr'un număr nu de mult trecut al prețuitului D-voastră ziar am cești, că ați apostrofat pe niște tineri fiindcă s'au amestecat la petrecerea ungurească, alături de Kohn și Östereicher.

Nu vreau să-i scuz de fel, bine ați făcuți, însă aceștia sunt așa zicând numai niște băiețandri, cafe de comercianți.

Iată vă trimit și eu o invitație ungurească, și ași dori să văd ce veți zice acum, când oameni maturi și diplomați fac același lucru. (Desigur că nu-i aprobăm! Red.)

D-voastră ați recomandat pe acei tineri studenților universitari din loc ca să-i dascălească, și iată-i înșiși făcând asemenea lucruri.

La noi în comună era obiceiul până acum, că inteligența fără deosebire de naționalitate, peste vară își petrecea în pădunița din marginea comunei. Unde de altcum se făcea și orice fel de petrecere în timpul verii.

Expirând termenul de exarândare e străinului ce ținea ospătăria din amintita păduriță, a luat-o acum în arândă un român locuitor de aici din comună. Și ce să vezi? Acei dintre inteligența judeo-maghiară cari în toate zilele își petreceau în acest loc, de fel nu își mai pun piciorul acolo, unde până acum aflau așa mare plăcere. (Nu pună nici românii piciorul în cancelariile ori prăvăliile lor! Red.) Aceasta ca boicotare față de ospătarul român. Și petrecerile nu și le mai aranjază acolo, ci preferesc să le aranjeze în locuri neacomodate, numai să nu fie la români. După cum se poate constata și din invitarea aceasta.

Și când astfel stau lucrurile la noi în comună se află între inteligența noastră română un medic, un avocat român așa zis cu bun nume și mai mulți studenți universitari români, cu concursul cărora se aranjază petrecerea ungurească în ospătărie kossutistă. Notez, că toți universitarii români din loc au fost rugați a subscrie lista ca aranjieri, însă cei mai mulți au refuzat. (Bine au făcut. Sperăm că în viitor nici un român d'acolo nu va mai figura pe invitație ungurească! Red.) Nădlac 1 August 1907. Uroș Pătean plugar.

— **Recunoștința coaliției.** «Népszava» publică un document din care rezultă că onorabila coaliție pe cât este de nerecunoscătoare față de cei căzuți în luptă pentru principiile ei, pe atât este de recunoscătoare și ține să fie în grațiile — curții. Actul e o scrisoare alui Kossuth, care răspunde că în departamentul său nu are loc pentru László Imre, fost locotenent honved... László pentru că a cântat «Kossuth nóta», a fost luat în cercetare disciplinară pe vremea drabanților, iar cercetarea terminându-se sub *actualul guvern*, László a fost dat afară din armată!...

Și ce vuet făcuseră kossuthiștii pe vremea drabanților «cari ling talpele Vienei». Acum, că au ajuns la putere, ei nu numai jertfesc pe eroul slăvit, dar Kossuth nici «boactăr» nu vrea să-l pună, de frica — Vienei.

— **Și Burdea a început să și dea seama** despre activitatea sa parlamentară, ori mai bine, să se afirme și mai mult de aderent al măritului guvern. A vorbit la Orșova de *marile rezultate*, pe cari le-a ajuns guvernul într'un timp atât de scurt (legea lui Apponyi etc. Il doare că guvernul a atacat atât de vehement din partea unor elemente, cari vor dismembrarea patriei (!?). Condamnă pe politicianii (maghiar?), cari se nizuiesc să învrjbiască naționalitățile împotriva maghiarilor,

se declară de cel mai mare drept și sprijinitor al guvernului. Seara i-s'a făcut conduct cu făclii. Guvernul se poate felicita.

— **Un uriaș meteor căzut în ocean.** În apropiere de Long Island a căzut nu de mult un meteor colosal în ocean; prin căderea lui eră să nimicească cu desăvârșire vaporul »Cambrian«.

Despre căderea acestui meteor povestește următoarele un ofițer al vaporului, care tocmai făcea inspecție: În partea nordestică dela corabia noastră a strălucit pe neașteptate ceva ca și când ar fi fost o mare rachetă. Ferbinte colos se apropie de noi cu o iuțală înspăimântătoare și umplea atmosfera cu gazuri înăbușitoare. Coloșul eră cât un mare edificiu și a căzut în ocean cu un șgomot îngrozitor la o depărtare abia de 40 metri de corabia noastră, provocând un val așa de puternic, încât corabia s'a plecat considerabil pe coaste. Am înghețat cu totul, când marele colos a căzut lângă corabie șuerând; dacă ar fi atins numai corabia, am fi fost perduți fără nici o speranță de mântuire.

— **Elefanții salvatori.** Un tren în care se afla o menagerie compusă din 9 elefanți, însoții de îmblânzitorii lor, trecea cu iuțală podul de peste fluviul Monogoliaela (Virginia apuseană Statele-Unite) când, pe neașteptate un vapor s'a răsturnat. Un mașinist a rămas îngropat sub maldărul de sfărâmaturi. În acelaș timp focul se declară la vagoane.

Din fericire cei 9 elefanți rămaseră neatinși, și cu ei îmblânzitorii, sub a căror conducere pahidermele organizară un serviciu de salvare eficace.

Unul din elefanți, cu puternicile lui picioare, ridică sfărâmăturile ce acopereau pe mașinist, scoțându-l viu.

În timpul acesta, alți elefanți ducându-se liniștiți dela locul dezastrului la fluviu, își umpleau trompele cu apă pe care o vărsau apoi peste vagoanele în flacări, izbutind astfel să potolească repede focul.

— **O întîmpinare.** Ni-se scrie: În nr. 183 al ziarului »Tribuna« s'a reproduș din »Lupta« scrișoarea unui »grănicer din dieceza Caransebeșului«, în care, nu știu, din ignoranță ori din reavoință mi-se atribuiesc unele fapte pe cari nici prin minte nu mi-a trecut a le săvârși.

Și anume, se zice că subscrisul aș fi împărțit foaia »Lumina« în popor și aș fi batjocorit foile naționaliste.

Această afirmare a »grănicerului din diecesa Caransebeșului« o declar de o scornitură tendențioasă, care are de scop a mă prezentă publicului românesc în colori negre. Pe seama adevarului și fiind conștiu de chemarea mea de român și fiu credincios al bisericii și ca unul, care îmi iubesc neamul și legea, mă simt îndatorat a declara, că faptele ce mi-se atribuie îmi sunt străine, și accentuez, că numita foaie în comuna Feneș, în care locuiesc și eu, nu se află nici măcar în un singur exemplar.

Feneș, în 2 Sept. 1907 n. *Vasilie Paica*, cand. de preot.

— **Un leu eliberat.** În parcul orașului Pitsburg (America) lângă pavilionul muzicii e așezată o menagerie cu tot felul de animale sălbatice, pentru a fi privite din partea publicului. Mai mult a atras atenția publicului un leu tinăr din Nubia, care nu de mult ajunsese în cușcă, și eră foarte neliniștit. Duminică, mergând păzitorul menageriei la cușca leului l-a sculat pe acesta cu o prăjină de fier; leul s'a infuriat și cu o săritură puternică s'a aruncat asupra grăiiului de fier al cușcei, încât acesta atât în urma săriturii cât și greutatea animalului s'a rupt și leul a ajuns între public. S'a aruncat apoi asupra unei doamne rânindu-o de moarte. Un ofițer de poliție a avut curajul să puște asupra leului, pe care l-a și nimerit, dar leul infuriat și mai mult s'a repezit asupra lui. Ofițerul însă nu și-a pierdut cumpătul ci cu prăjina de fier l-a lovit cu așa putere în cap că leul răcnind puternic a fugit la cușcă. Aici apoi mai multor poliști și ofițeri le-a succedat să-l omoare cu mai multe pușcături.

— **Achitare.** Am scris într'un număr trecut al ziarului nostru despre brutalitatea unui anumit Vadassi, care, fiindcă îl alungase soția dela sine, și-a răsbunat rânind în Duminică trecută pe soacră-sa, pe unica fetiță și pe un detectiv, care fusese chemat să scape familia din mâinile crimina-

lului. Ieri a fost pertractarea punerii sub acuză a lui Vadassi, la judecătoria cercuală de aici. S'a prezentat și femeia acuzatului, care spre mirarea tuturor n'a fasonat încontra bărbatului, ci a cerut achitarea lui zicând: »Nu fazionez încontra lui, și așa are el destul năcaz«.

Judecătoria a adus verdict de achitare, care s'a ridicat la valoare de drept.

— **Incendiu groaznic.** Luni a izbucnit un foc mare în comună Kisszeben din nordul Ungariei, care a ținut până ieri la amiază. Focul a prefăcut în cenușă optzeci de case. S'a constatat că focul s'a iscat în apropierea casei comunale, care a scăpat ca prin minune. Se crede că focul a fost pus de un maniac.

Din România.

Congresul de petrol. Deschiderea oficială a congresului se va face Duminică viitoare 26 August (8 Sept. n.) la orele 10 jum. dimineața în palatul Ateneului român.

Deasemenea tot la Ateneu se vor ținea toate celelalte ședințe plenare. În palatul universității se vor ținea numai ședințele celor trei secțiuni.

La excursiunea de Marți 28 August (10 Sept. n.) pe valea Prahovei, ce va dura toată ziua și în care timp se vor vizita Câmpina, Bușteni, Sinaia și Castelul Peleș, numărul congresiștilor va fi cel mult de 400. Mijloacele locale de transport nu pot permite să ia un număr mai mare de congresiști. Prin urmare numărul celor invitați din țară nu poate fi decât cel mult 100.

La excursiunea dela Constanța, care se va face Sâmbătă 1/14 Sept. numărul particularilor va fi limitat la 250, din motive forțate de împrejurări. Se vede deci că dacă vor lua parte toți congresiștii din străinătate, marii exploatare de petrol și românii cari vor trebui să însoțească pe străini, ceilalți membri din țară nu vor mai avea loc.

Străinilor li-se vor oferi bilete de liber parcurs pe vapoarele serviciului maritim român pentru o călătorie dus și întors la Constanta nopol.

În București se vor da 3 banchete oficiale, unul de primăria capitalei, altul de Asociația industriașilor de petrol și al treilea de ministerul domeniilor, la care vor fi invitați numai străinii veniți înadins pentru congres.

Din străinătate.

Ucișorul marelui vizir al Persiei este zaraful din Baku, *Abbasali*. Înainte de a se sinucide a mai împușcat pe un soldat, care voia să-l prindă. A fost deținut un complice, care vroia să-l scape pe Abbasali. S'a descoperit din scrisorile aflate la Abbasali și la complicele său, că uciderea marelui vizir s'a făcut la ordinul comitetului revoluționar. Spiritele sunt foarte agitate în Persia.

Economie.

Asigurarea vitelor.

»Plugarul« s. p. a. în Cakova, încă în adunarea generală din primăvara acestui an a hotărât, că sub conducerea ei să înființeze o însoțire pentru asigurarea vitelor. Acestei hotărâri, în urmare unor piedeci tehnice, abia acum se poate face îndestul. Deja s'a tipărit statutul, registrele și foile necesare și cu 1 Septembrie a. c. se va pune în practică.

Nu voesc să amintesc scopul ce-l urmărește prin aceasta institutul »Plugarul«, căci atât s'a scris despre asigurările de animale, și atât de evident este folosul ce vine pe urma înființării acestor fel de asociațiuni, încât a repeți tot acelaș lucru îmi pare superflu.

Cu toate acestea însă totuș trebuie să amintesc, că în țara noastră până azi nu este nici o însoțire de felul acesta. Deși s'au înființat în unele comune tovarășii pentru asigurarea vitelor, totuș acelea s'au întemeiat cu caracter local, restrâns

și așa nu se pot pune în rândul însoțirii de sub conducerea institutului »Plugarul« s. p. a.

Acelea în urmarea numărului restrâns al membrilor și vitelor de multe ori sunt necesitate să arunce pe fiecare membru o despăgubire foarte mare, ba în cazuri de epidemie sistează cu totul despăgubirea. Aceste două împrejurări la însoțirea de sub conducerea institutului »Plugarul« s. p. a. sunt cu totul eschise, căci aceasta însoțire este a unui sau mai multe ținuturi laolaltă, poate primi o sumă nelimitată de membri și vite și așa fiind numărul membrilor mai mare suma de desdaunare va deveni mai mică pe fiecare, iar în caz de epidemie tot așa va primi proprietarul paguba despăgubire ca și în alte cazuri de nenorocire. Și acea fără nici o primejdie, căci epidemia poate grasa în una sau două comune dar nu în 20 sau 100 comune, și așa în astfel de cazuri cele 26—100 coroane vor ajutara pe cele 2—3 comune cu epidemie. Și despăgubirea membrilor în caz de epidemie e cu atât mai binevenită și ușurătoare, cu cât paguba cauzată poate fi mai mare.

În caz de epidemie un om în stare bună materială poate fi dintr'odată ruinat și dacă atunci nu-l scapi rămâne pentru totdeauna ruinat. Atunci înzadar se însoțește el cu alții, dacă tocmai când e lipsa și nevoia cea mai mare tovarășii îl lasă jos, atunci mai bine va căuta el să se asigure altcum și nu-i va trebui tovarășii care nu-l ajută.

Sa făcut socoată precisă ca la caz dacă și-a asigurat tovarășii vitele lor în 1 (un milion) coroane, și din acestea ar peri o mulțime în preț de 100.000 cor. abea va veni după fiecare cuota o desdaunare de 10 cor la an, pentru care sumă însă membrul este asigurat cu toate vitele lui, în care sumă sunt luate și spelele pentru altoitul animalelor, spelele de prețuire, iar în caz de bolnăvire veterinarul și medicamentele.

Prin urmare, pentru o sumă neînsemnat de bagatelă fiecare își poate asigura liniștea sufletească și avutul său.

Condițiunile de primire și datorințele membrilor sunt așa de favorabile încât participarea e asigurată și celui din urmă jeleriu.

Ca să poată pătrunde cât mai bine în inimile poporului acesta însoțire, direcțiunea a hotărât în conțelegere și cu spectabilul Domn Dr. Cornean președintele »Astrei« din despărț. Oraviței, ca să țină prelegeri publice prin comune și să explice statutul și foloasele așteptate și împreunate cu astfel de însoțiri.

Sperând că prin aceasta vom da un mare avânt prăsirei vitelor, care a fost și este cel mai însemnat izvor de câștig al poporului nostru sperând un rezultat favorabil și recomandându-ne publicului român suntem cu toată stima.

Diracțiunea »Plugarului« s. p. a.

BIBLIOGRAFIE.

»Cantorul bisericesc« opul dlui G. Bujigan învățator în Deliblat (Temes m.) încurând va ieși de sub tipar. Din acest op s'au scos până acuma 25 coale de tipar. Opul atât ca cuprins, cât și ca aranjare, e neîntrecut în literatura bisericescă — la noi. Abonamente se mai primesc până la finea lui August, când opul va apărea complet.

Prețul opului broșat: 8 cor.; legat în pânză — bogat aurit 10 cor.; legătură luxoasă — în piele, 14 cor.

Concert, petreceri.

— Tinerimea română din popor aranjază Duminică, la 8 Septembrie n. 1907 *petrecere populară* în sala »Panonia« din Orăștie. Vor fi și vre-o 6 jocuri nouă din popor, jucate de 8 persoane învățate a le jucă, și anume: 1. Ardeleana din Bănat. 2. Quadrilul de Curte. 3. Jocul de doi, de pe Valea-Oitului. 4. Jocul de călușeri, în lung și lat. 5. Horă bănățanească, din granița românească. 6. Intoarcerea pe sub mână, în lung. Inceputul la ora 1 și jum. după amiază. Prețul de intrare 40 fil. (20 cr.)

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

La „Cănele negru”.

Recomandă

băcănă sa bine asortată

cu tot felul de mărfuri și anume:

● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprijiți pe comerciantul român!

Telefon 441.

Telefon 441.

AVIZ.

Pe lângă condițiuni foarte favorabile se primește 1 sau 2 băieți în prăvălia mea.

Manó Iritz, Pecița-română.

Un candidat de avocat

cu praxă bună, află aplicare din 15 Septembrie a. c. în cancelaria avocatului

Dr. Joan Papp, Brád.

Doritorii să se adreseze direct.

Un tinăr

cu puțină praxă imediat poate fi aplicat în cancelaria notarială din Csuș (com. Aradului) pe lângă dotațiune: cvartir, întreținere și 30 cor. lunar.

AVIZ! Subsemnatul, cumpărând prima fabrică transilvană de casse de fier și oțel

priv. ces. și reg. a dlui G. Öszy, îmi iau voie a aduce la cunoștința prea on. public, că în fabrica mea se ecsecută tot felul de

CASSE și după toate mărimile din cel mai bun material posibil. Cassele de fier și oțel panțerate se ecsecută după cele mai nouă sisteme engleze și americane sigure contra focului și spargerei pentru care dau deplină garanție.

Atrag atenția onor. public interesat a nu confunda fabricatele mele cu alte fabricate, făcute din material slab și prin urmare fără valoare.

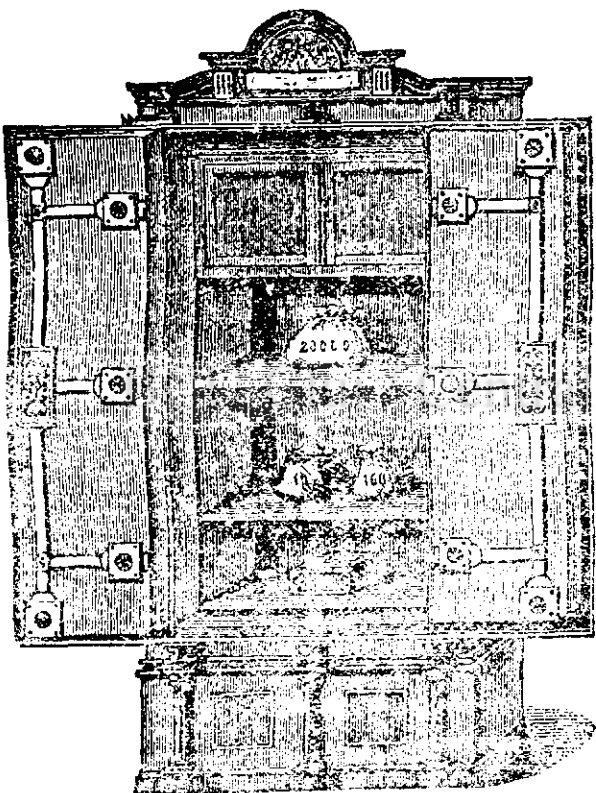
Rugând pe prea on. public pentru binevoitorul sprijin, semnez cu distinsă stimă:

E. Purece

fabricant de casse

SIBIU (Nagyszeben), Rosenangergasse nr. 9.

■ Cataloge de prețuri la cerere gratis și franco. ■

Filială în T.-Recaș.

Filială în Buziaș.

Expositură în Toracul-mic.

„TIMIȘIANA”

institut de credit și economii societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.500.000. Capital de fond Cor. 600.000. Fond de rezervă Cor. 200.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4 1/2 % după depuneri peste 20000 cor. cu abzicere de 90 zile 5% interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abzicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

Premiat la toate expozițiile la cari a luat parte ca exponant.

Victor Hess Sibiu

Prima fabrică transilvăneană de bascule cu poduri (cumpene)

INTEMEIAT LA 1896.

INTEMEIAT LA 1896.

Ofer articole de classa primă:

Basculă cu pod de cântărit vite și cară încărcate poveri.

Basculă pentru vite cu grilaj de fer și întreg tot din fer.

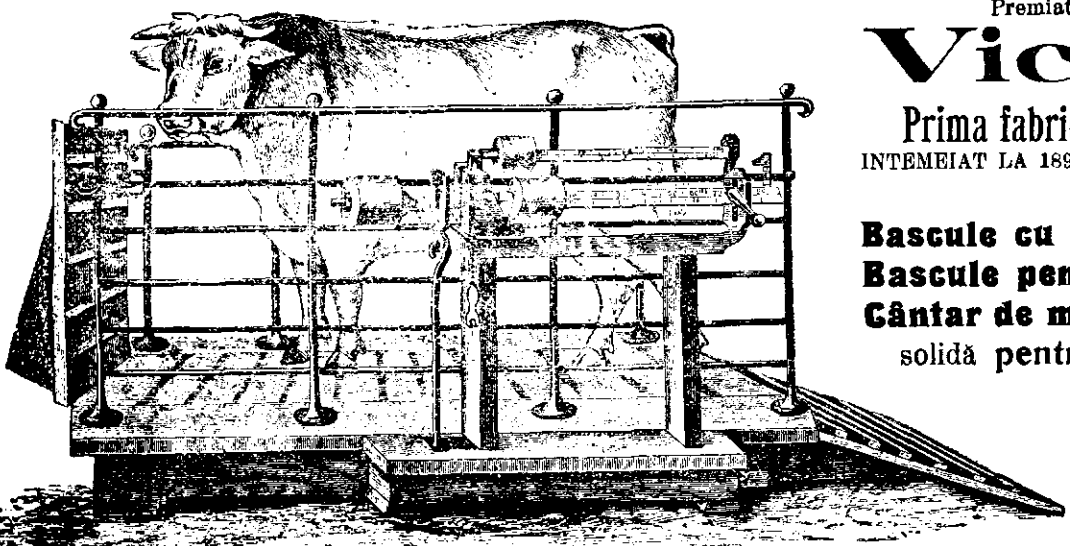
Cântar de magazin și balanțe decimale construcția cea mai solidă pentru trebuințe economice pentru orașe, comune

în toate mărimile și ecsecutările.

Garanție se dă pentru fiecare cântar. Reparaturi și schimbări, amăsurați specialității, se ecsecută grabnic.

Referințe dela firme și autorități, primul rang, stau la dispoziții.

Liste de prețuri gratuit.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le efeptuesce pe lângă cele mai favorabile condiții:

1. In ramul vieții: capitale ou termin fios, rente zestre pentru fetite, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;

2. In ramul focului: clădiri de tot felul, mobile mărfuri, produse de câmp ș. a.

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine reevizite ș. a prin spargere;

4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, ovăz, ovăz, viță (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmbe, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și ceruiale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul, grâu, secăra, ovăzul și toată economia

CORNEL N. DEMETER :: :: farmacist în Szászváros.

PREPARATE MEDICINALE.

Conținutul medicamentelor de mai jos sunt folosite de cei mai renumiți profesori și medici și sunt recunoscute de cele mai bune!

Dolicin contra tusei, răgușelei, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catharului, astmei, greutății de respirat, lungoarci și tusei seci. La copii și copile contra tusei măgărești are efect admirabil. „Dolicin“-ul are efect bun asupra apetitului și întărește corpul, iar flegma o dizoluează și astfel mai ușor să și rupe. Ferbintelile și asudatul de noapte înceată; mărește greutatea corpului și deci contribuie mult la însănătoșire. Prețul 1'20 și 2 cor.

Prav contra durerii de cap. Foarte bun și în cazuri de influență. Prețul 1 cor.

Capsic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei, reumatismului, răcelilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrânite boale le vindecă. Prețul 1'20 și 2 cor.

Centarin contra morburilor de stomach, precum la lipsa de apetit, mistuirea rea, catharul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, zgârciurile cele mai grele: leac sigur! Folosește și la curățirea sângelui. Prețul 1'20 și 2 cor.

Laxon. Inchiderea scaunului e cauza diferitelor morburii, precum palpitația de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de închiderea scaunului, numai decât să comande „Laxon“ purgativ. 1 cor.

Kaljodsarsaparil. Mijloc excelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tinerețelor, precum la răgușală sifilistică, durere de oase, excese și bube-zgrăbunțe pe față nas sau pe ori-care parte a corpului, — ba chiar și la ranele sifilitice. O sticlă 2 cor.

Esența contra batăturilor (ochi de găină), 80 fileri. — **Prav** contra opăritului la copii, 60 fileri. — **Prav** contra asudatului la mâni și picioare, 60 fil. — **Unsoare** contra râielor. Cu efect sigur și rapid, 1'20 cor.

Picuri pentru ochi. Are efect sigur în privința conservării și vederii ochilor. Aceasta înărește ochii slăbiți, delătorează roșiala, și celor slabi de vedere le întărește vederea. Prețul 70 fil.

Demibrom, contra insomniei (la ametele de cap) și neliniște nervoasă. 2'60 cor.

Unsoare de casă. Mijloc probat în contra tuturor ranelor, pecum sunt bube, umflături, pecingini și alte rane, 1 cor.

Liq. de fer. La copii și la mari contra anemiei, slabi de sânge, slabi în corp — și rămași în desvoltare. Contra validității lafață. 2 cor.

Pentru insecte. Pravuri pentru purci și alte insecte, 20, 40, 80 fil. — Pentru stelnite 40, 80 fil. — Contra molilor, 1 pachet 40 fil. — Hârtie de muște, 10 fil. Syrup de zmeura. Un coli portal de 5 Kgr. 6 cor. 50 fileri.

„VICTORIA“ INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII Fondată la anul 1887.

Centrala în Arad, calea Archiducelui Iosif No. 2 (vis-à-vis de primărie) casa proprie.
Filiala în Chișineu (Kisjenő) casa proprie.

Capital societar	1.200,000— Cor.	Depuneri spre fructificare	6.000,000— Cor.
Fond de rezervă	900,000— Cor.	Circulațiunea anuală	150.000,000— Cor.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele.

Pentru sumele depuse fără termin de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocate pe timp mai lung de 3 luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la zece mii de coroane, după starea casei, să plătesc și fără de abdicere.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordează împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.